

RET TEN I HELSINGØR DOM

afsagt den 7. december 2023

Sag BS [Nummer]

Sagsøger
(advokat Aleksander Lind)

mod

Forsikringsselskab A/S som mandatar for
Boet efter Skadevolder
(advokat Pernille Nordskov)

og

Sag BS [Nummer]

Forsikringsselskab A/S som mandatar for
Boet efter Skadevolder
(advokat Pernille Nordskov)

mod

Kommune
(advokat Anne Mette Myrup Opstrup)

Denne afgørelse er truffet af retsassessor Louise Pansa Lauemøller.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 15. marts 2022.

Hovedsagen (BS [Nummer]) drejer sig om, hvorvidt Sagsøger
, kan gøre regres over for sagsøgte, Forsikringsselskab A/S som
mandatar for Boet efter Skadevolder , for den erstatning og godtgørelse, som staten

har udbetalt til social- og sundhedshjælper Skadelidte , som følge af hændelsen den 11. maj 2019 i henhold til afgørelser truffet af Erstatningsnævnet, idet sagen navnlig angår om erstatningsbetingelserne er til stede, og om der er grundlag for at lempe kravet efter erstatningsansvarslovens § 24 b.

Adcitationssagen (BS [Nummer]) drejer sig om, hvorvidt sagsøgte, Kommune , som arbejdsgiver for social- og sundhedshjælper Skadelidte s og plejehjem for Skadevolder , har handlet ansvarspådragende i forhold til den personskaade, som social- og sundhedshjælper Skadelidte pådrog sig ved hændelsen den 11. maj 2019.

BS [Nummer]
Sagsøger , har nedlagt påstand om, at sagsøgte, Forsikringsselskab A/S som mandatar for Boet efter Skadevolder , tilpligtes til Sagsøger at betale 269.472,92 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente af 82.000,00 kr. fra den 1. juli 2021 samt af 179.994,00 kr. fra den 2. september 2021 til betaling sker.

Sagsøgte, Forsikringsselskab A/S som mandatar for Boet efter Skadevolder , har nedlagt påstand om frifindelse.

BS [Nummer]
Sagsøger, Forsikringsselskab A/S som mandatar for Boet efter Skadevolder , har nedlagt påstand om, at sagsøgte, Kommune , tilpligtes at friholde Forsikringsselskab A/S som mandatar for boet efter Skadevolder for ethvert beløb, som denne måtte blive idømt at betale Sagsøger .

Sagsøgte, Kommune , har nedlagt påstand om frifindelse. I påstanden er indeholdt en sædvanlig påstand om frifindelse mod betaling af et af retten fastsat mindre beløb.

Oplysningerne i sagen

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Af ulykkesanmeldelse af 16. maj 2019 fremgår bl.a. følgende beskrivelse af hændelsen den 11. maj 2019:

”Medarbejder serverede eftermiddagskaffe i fællesstuen. Medarbejder havde lavet bakke klar til anden borger. Borger skubber til medarbejder og griner. Borger gik derefter. Medarbejder beder om at kollega er omkring hende og borger, der er kendt i tidligere voldsepisoder. Da medarbejder kommer tilbage efter at have afleveret bakken i anden lejlighed, er borger

forandret, tydeligt vred. Kollega beder medarbejder om at gå i borgers lejlighed efter PN beroligende. Det lykkes ikke at få borger til at tage PN. Begge medarbejdere hjælpes om at aflede hans opmærksomhed fra de andre borgere, idet de er bekymrede for at han vil udøve vold på de andre borgere.

Ud for borgers egen dør, lykkes det at give ham PN pillen i munden, men den spytted ud igen. medarbejder holder borger i begge hænder mhp afledning og nærvær, som borger normalt er glad for. Men borger bliver vred og holder Medarbejders hænder fast, tager meget hårdt om hendes håndled, begge medarbejdere prøver at tale borger fra at holde så hårdt, men borger holder begge hænder/håndled, "låst" i nedadgående retning, så medarbejder ikke kan komme fri. Det lykkes det alligevel. Med betydelige smerter i især h. håndled til følge. Der er stadig smerter på 4. dagen. e.l. har tilset og givet støttebind.

I situationen trykkes der alarm, men det er en telefon der ikke hører til det afsnit, som medarbejderen bærer, og der er derfor forsinket fremmøde fra andre kollegaer, flere minutter.

Medarbejder er fortsat chokeret, og føler det er svært at koncentrere sig."

Hændelsen blev anmeldt til Nordsjællands Politi den 15. maj 2019.

Den 18. oktober 2019 indstillede Nordsjællands Politi i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, efterforskningen mod Skadevolder for at have begået vold
Skadelidte i offentlig tjeneste.

Den 18. juni 2020 besluttede Nordsjællands Politi ikke at genoptage efterforskningen i sagen, idet der ikke var en rimelig formodning for, at der kunne føres det til domfældelse fornødne bevis for, at Skadevolder havde fortsat til at begå vold.

Af psykiatrisk speciallægeerklæring af 16. december 2020 udarbejdet af "læge 9", speciallæge i psykiatri fremgår bl.a. følgende:

"Konklusion

På baggrund af de beskrevne symptomer og det kliniske indtryk fremstår klienten med oplagte symptomer på Posttraumatisk belastningsreaktion. Hun opfylder samtlige diagnostiske kriterier herfor med påtrængende erindringer og mareridt om traumet, stærkt ubehag ved udsættelse for omstændigheder der mindre traumer, undgåelsesadfærd, delvis amnesi for den traumatiske oplevelse, samt psykisk overfølsomhed og øget alarmberedskab med ind og gennemsovningsbesvær, irritabilitet, koncentrationsbesvær, hypervigillitet (øget årvågenhed) og til-

bøjelighed til sammenfaren. Herudover fremtræder hun med moderat depressiv symptomatologi.

Klienten er tidligere psykisk rask og har aldrig haft kontakt til det psykiatriske behandlingssystem eller haft sygemeldinger grundet psykiske klager; Hun har ingen tidligere traumer i anamnesen og har frem til 11 maj 2019 været velfungerende.

Der er en klar sammenhæng imellem det traume hun har været udsat for og aktuelle symptomer. Der kan ikke peges på konkurrerende faktorer der antageligt har haft indflydelse på udviklingen af tilstanden.

...

Diagnose

DF 43.1 Posttraumatisk belastningsreaktion (*Reactio tarda e traumate gravi*)."

Den 2. februar 2021 traf Erstatningsnævnet afgørelse om godtgørelse for svie og smerte op til maksimumbeløbet i 2021, svarende til 82.000 kr. i anledning af hændelsen den 11. maj 2019.

Ved afgørelse af 25. maj 2021 anerkendte Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ulykken den 11. maj 2019 som en arbejdsskade og udbetalte 93.950 kr. i godtgørelse for varigt mén (10 procent).

Ved beslutning af 1. juni 2021 besluttede Sagsøger at opkræve beløbet på 82.509,95 kr. inklusive renter for svie og smerte hos Skadevolder .

Ved brev af 2. juli 2021 fra Forsikringsselskab til Sagsøger meddelte styrelsen, at kravet ikke kunne anerkendes.

Den 5. juli 2021 traf Erstatningsnævnet afgørelse om at tilkende Skadelidte erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden den 1. oktober 2019 til den 22. november 2020 i alt 179.994 kr. (før skat).

Ved beslutning af 3. august 2021 besluttede Sagsøger at opkræve beløbet på 186.962, 97 kr. inklusive renter for tabt arbejdsfortjeneste hos Skadevolder .

Der er under rettens behandling af sagerne udmeldt syn og skøn.

Af skønserklæring af 24. maj 2023 udarbejdet af ortopædkirug B fremgår bl.a.:

"...

8. Den overordnede ramme for syn og skøn

Oplys om genstanden for syn og skøn og formålet med dette.

Den 11. maj 2019 skulle skadelidte og hendes kollega give skadevolder, Skadevolder, som var dement, sin medicin, herunder beroligende medicin. Skadevolder blev utilfreds og tog fat i håndleddene på den ene, eventuelt begge. Der er to beskrivelser af hændelsesforløbet.

Anmeldelse af arbejdsskaden, bilag 1:

"Ud for borgers egen dør, lykkes det at give ham PN pillen i munden, men den spytted ud igen. medarbejder holder borger i begge hænder mhp afledning og nærvær, som borger normalt er glad for. Men borger bliver vred og holder Medarbejders hænder fast, tager meget hårdt om hendes håndled, begge medarbejdere prøver at tale borger fra at holde så hårdt, men borger holder begge hænder/håndled, "låst" i nedadgående retning, så medarbejder ikke kan komme fri. Det lykkes det alligevel." ("Medarbejder" er skadelidte)

Beskrivelse af hændelsesforløbet i ad citationssvarskriftet:

"Det var ikke skadelidte, men kollegaen C, der gav Skadevolder hans medicin den 11. maj 2019, og der var på ingen måde tale om tvang eller forsøg på tvang ved hændelsen. C gav Skadevolder medicinen i hånden i et lille bæger, så han selv kunne få det i munden. Han spyttede dog medicinen ud igen.

Herefter tog Skadevolder fat i C håndled og ville ikke umiddelbart give slip igen. C bad derfor stille og roligt skadelidte om at aktivere alarmen på sin telefon, hvorefter skadelidte begyndte at løbe, mens hun råbte, hvilket gjorde Skadevolder bange/utryg."

Der er mellem parterne bl.a. tvist om, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem de smerter og symptomer, der fremgår af de lægelige akter og hændelsen, idet det forudsætningsvist skal lægges til grund, at Skadevolder ved hændelsen (også) tog fat i skadelidtes arme ved håndleddene.

Parternes beskrivelser af hændelsesforløbet fremgår af sagens processkrifter, ligesom hændelsen beskrives i anmeldelsen til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, bilag 1 og politirapporten, sagens bilag A.

Formå let med nærværende er således at få en vurdering af, om der er årsagssammenhæng mellem hændelsen den 11. maj 2019 og de symptomer/gener, det er anført skadelidte lider af, jf. sagens akter.

...

Spørgsmål A

Speciallægen bedes oplyse, om ulykkestilfældet – hvor en dement tager fat i skadelidtes håndled og holder fast, så det gør ondt i hendes håndled, men uden synlige tegn – er egnet til at give en skade på ligamentet svarende til højre håndled.

Besvarelsen bedes begrundet, herunder bedes speciallægen oplyse, med hvilken grad af sandsynlighed - mindre sandsynligt (50%), sandsynligt (50%) eller overvejende sandsynligt (over 50%) – der sædvanligvis ville være synlige tegn som følge af den beskrevne fastholdelse.

I det omfang besvarelsen afhænger af, hvordan der er blevet holdt fast i skadelidtes håndled, henvises til beskrivelserne i bilag 1 og bilag A, i det speciallægen anmodes om at præcisere, hvilke(n) beskrivelse, der er afgørende og herunder også årsagen hertil.

Svar på spørgsmål A:

Det er beskrevet (bilag 1) at skadelidte 110519 fik taget meget hårdt fat om begge sine hænder og blev holdt fast. Hænderne blev holdt "låst" i nedadgående retning. Ved kontrol hos egen læge 140519 (bilag 4) er anført at skadelidte fik grebet hårdt i begge håndled mest på højre. Siden ømhed sv.t. underarm og håndled. Der blev ikke fundet blodansamling (hæmatom) eller hævelse. Normal bevægelighed over alle led. Normal følesans. Let muskulær ømhed sv.t. volare (håndfladesiden) side af underarmen og over håndrod. Ikke ossøs (knoglemæssig) ømhed. Let smertebetinget nedsat kraft ved håndtryk.

Der er således ikke ved første lægekontakt tegn på hverken læsion af ledbånd eller discuslæsion.

Det kræver almindeligvis relativ stor kraft dels at lædere et ledbånd, dels at medføre en læsion i komplekset med håndleddets menisk (discus triangularis) og disse opstår oftest ved udadføring af håndleddet mod lillefingersiden og kraftig bagoverbøjning af håndleddet.

Jeg finder det derfor mindre sandsynligt at skadelidte ved hændelsen har pådraget sig læsion af ledbånd/TFCC-læsion men overvejende sandsynligt en forstuvning.

Spørgsmål B

Speciallægen bedes oplyse hvilke gener, skadelidte efter uheldet den 11. maj 2019 initialt angav at have, samt oplyse, hvilke objektive fund, der kunne konstateres umiddelbart efter skadelidtes tilskadekomst.

Speciallægen bedes begrunde sit svar, herunder oplyse hvilke faktuelle oplysninger, der er lagt til grund ved besvarelsen, samt oplyse om der er overensstemmelse mellem de subjektive klager og de objektive fund.

Svar på spørgsmål B:

**Ifølge bilag 4 var der den 140519 (første lægekontakt) ømhed sva-
rende til højre underarm og håndled. Objektivt let muskulær øm-
hed på håndfladesiden af underarmen og over håndrod. Let smer-
tebettinget nedsat kraft ved håndtryk. Normal bevægelighed og
ingen ansamling eller hævelse.**

Der er overensstemmelse mellem det subjektive og objektive.

Spørgsmål C

Speciallægen bedes oplyse, om der er tidsmæssig sammenhæng mellem hændelsen den 11. maj 2019 og skadelidtes første henvendelse til læge den 14. maj 2019.

Speciallægen bedes herunder oplyse, hvilken betydning det har for at kunne fastslå en dokumenteret lægefaglig årsagssammenhæng, at skadelidte ikke gik til læge lige umiddelbart efter hændelsen.

Speciallægen bedes begrunde sit svar.

Svar på spørgsmål C:

Der er god tidsmæssig sammenhæng mellem hændelsen den 110519 og første lægehenvendelse 140519. Det er ikke ualmindeligt at skadelidte afventer nogle få dage for at se om symptomerne aftager spontant. I denne sammenhæng har det ikke betydning for årsagssammenhæng i forhold til de fund der blev gjort ved første lægekontakt. Det vil sige at der ved denne kon-

takt er fundet (egen læges konklusion, bilag 4, s.7): let bløddelsømhed efter contusions/distorsionslignende traume. De gener der beskrives 140519 kan med overvejende sandsynlighed være forårsaget af arbejds-skaden.

Spørgsmål D

Speciallægen bedes oplyse, hvor lang tid der efter lægefaglig erfaring sædvanligvis må antages at medgå for ophealing af de eventuelle skader, som skadelidte pådrog sig ved hændelsen den 11. maj 2019.

Svar på spørgsmål D:

Almindeligvis vil der efter en kontusion/distorsion gå mellem 2-13 uger før ophealing. Dette er dog et skøn og er helt afhængigt af den tilgrundliggende årsag og kan både være kortere og længere tid end det her angivne.

Efter klager og fund den 140519 burde det dog hele indenfor den anførte tidsramme.

Spørgsmål E

Speciallægen bedes oplyse, om der efter den 11. maj 2019 er opstået andre yderligere gener/symptomer (*efter initialfasen*), som følge af hændelsen hos skadelidte?

I forbindelse med besvarelsen bedes speciallægen angive, hvorvidt der er sket en forværring af skadelidtes gener/symptomer som følge af hændelsen den 11. maj 2019

Speciallægen bedes uddybe besvarelsen og i givet fald angive hvornår forværringen er indtrådt.

Svar på spørgsmål E:

Ifølge bilag 4 var der den 140519 (første lægekontakt) ømhed svarende til højre underarm og håndled. Objektivt let muskulær ømhed på håndfladesiden af underarmen og over håndrod. Let smertebetinget nedsat kraft ved håndtryk. Normal bevægelighed og ingen ansamling eller hævelse.

Læ 285 050819 (bilag 29, s.17): Initialt smerter i højre underarm, dette nu i aftagende efter aflastning.

Mulighedserklæring 090819 (bilag 30, s. 20): Arm – vrid i musklen gør ondt når den overbelastes. Arm i skinne.

Ved kontrol hos egen læge 210819 (bilag 4, s.8) beskrives konstant smerte sv.t højre håndled strålende til 4. og 5. finger.

Speciallæge 210819 (bilag 15, s. 26): Initialt nogen bedring men efterfølgende forværring af smerter på lillefingersiden af håndled og op langs underarm. Beskriver natlige smerter NRS 5-6 og lejlighedsvis snurren ud mod lillefinger. Der beskrives ømhed på over- og lillefingersiden af håndledet og smerter ved bevægelse i de samme retninger mod modstand. Let nedsat følesans på 5. finger. Svarende til extensor carpi ulnaris beskrives tegn på tenopati (ikke akut forandring).

300919 (bilag 16, s.23) er der nedsat bevægelighed i alle retninger (men har anvendt skinne).

070820 (bilag 19, s. 50) er der konstante smerter i håndled og næsten ingen bevægelighed over håndled.

Det er i akterne anført at der siden ulykken har været ændret følesans/sovende fornemmelse i 5. finger men dette er ikke nævnt i alle de første henvendelser til egen læge ligesom der heller ikke er beskrevet konstante smerter.

Der beskrives således en udvikling med både flere smerter og nedsat bevægelighed hvor der er udvikling i smerter fra 140519 til 210819 (bilag 4) med udvikling af konstante smerter og hos speciallæge 210819 natlige smerter på NRS 5-6 og ændret følesans/snurren på 5. finger.

Yderligere udvikling med nærmest ophævet bevægelighed 300919 (bilag 16) og 021220 (bilag 5) anføres nu smerter NRS 7-8. Det anføres at der siden overfald 110519 har været smerter der i det væsentlige er uforandrede med hvilesmerter NRS 7-8. Også natlige smerter og har tabt følesans svarende til 5. finger og håndens lillefingerside. Dette er således ikke korrekt idet der er beskrevet en betydelig udvikling i symptomerne med flere smerter og dårligere bevægelighed.

Spørgsmål F

Speciallægen bedes oplyse, om de eventuelle skader, som skadelidte pådrog sig ved hændelsen den 11. maj 2019, har påført varige gener/symptomer eller om generne/symptomerne mere sandsynligt er af forbigående karakter.

Speciallægen bedes i den forbindelse oplyse om generne/symptomerne med overvejende sandsynlighed (mere end 51%) er forårsaget af hændelsen den 11. maj 2019 eller lige så sandsynligt kan skyldes andre forhold.

Speciallægen bedes i besvarelsen præcisere omfanget af de symptomer, der er en følge af hændelsen den 11. maj 2019, herunder an-

give hvilke symptomer, der vurderes at være varige og hvilke symptomer, der vurderes at være forbigående.

Speciallægen bedes begrunde sit svar, herunder oplyse, hvad der taler for og hvad der taler imod årsagssammenhæng.

Svar på spørgsmål F:

131119 (Bilag 18,s.76) beskrives MR-scanning med degenerative forandringer i discus triangularis samt det dorsale og volare ligament. Derudover ulna minus variant (albuebenet kortere end normalt).

Ortopædkirurgisk undersøgelse 041219 (bilag 19, s.35) beskriver MR- scanning har vist abnorme signaler fra discus triangularis og indtryk af let grad af dissociation af SL (dvs. at Scaphoideum (båndbenet) og Lunatum (månebenet) kan flytte sig fra hinanden som udtryk for læsion af ledbåndet mellem dem).

Watsons test normal (dvs. ikke tegn på læsion af ledbåndet).

Ved artroskopi 210120 er der fundet læsion af TFCC med radial læsion fra ulnare kant. Komplekset kan løftes op i loftet. Ellers normale stabile forhold. (bilag 14, s.54)

Ved artroskopi 190520 bliver kanterne frisket op og komplekset fikseres med fiberwire og anker (bilag 14, s.52).

260620 er der svært nedsat bevægelighed og fornemmelse af stop ved bevægelser og en del smerter. Sovende fornemmelse ud i 5. finger (som før operationen) (bilag 19, s.46).

Der er således både beskrevet en tilstand der kan være forårsaget af et traume (løsning af TFCC) men der er også beskrevet degenerative forandringer af både komplekset, af ledbånd og af en strækkesene (ECU (extensor carpi ulnaris) ved håndleddet.

Selve hændelsen synes dog ikke så kraftfuld i forhold til hvad der normalt medfører den beskrevne læsion – nemlig et fald på bagoverbøjet og ulnarført (lillefingersiden) håndled men det kan ikke afvises, at det kan ske ved den beskrevne hændelse afhængig af den anvendte kraft. Hvad der taler imod at kraften har været tilstrækkelig, er at der var relativt beskedne gener i starten og der hverken var hævelse eller blodansamling ved første lægehenvendelse (efter 3 dage).

Det er derfor overvejende sandsynligt at der er anden årsag end traumet der er årsag til de varige gener mens der har været forbigående gener (forstuvning) efter traumet. Dette under forudsætning af at kraften ikke har været tilstrækkelig ved hændelsen hvilket de primære symptomer bekræfter at den ikke har.

11. Spørgsmål fra modpart 1

Spørgsmål fra modpart 1 skal anføres fortløbende og være litereret således: IA, IB, IC osv. Skønsmandens svar skal anføres under hvert enkelt spørgsmål.

Spørgsmål 1

Skønsmanden bedes oplyse, om der efter en lægefaglig vurdering er en sammenhæng mellem overfaldet den 11. maj 2019, som beskrevet i ulykkesanmeldelsen af 16. maj 2019 (bilag 1) og Nordsjællands Politis rapport af 15. maj 2019 (bilag A), og de gener i højre håndled, som er beskrevet i sagens lægelige bilag (bilag 4, side 3-4 og 6-9, bilag 5, bilag 15, bilag 16, side 1-5, bilag 17, bilag 18, bilag 19, bilag 22, bilag 24, side 3 og bilag 29-30).

Skønsmanden bedes begrunde sit svar, herunder angive, hvad der taler for og imod en årsagssammenhæng.

Svar på spørgsmål 1:

Der er overensstemmelse mellem ulykken beskrevet i anmeldelsen (bilag 1) og Politirapport (bilag A) og beskrivelsen af fund i bilag 4 og bilag 15 (kort lægevagtsnotat om fortsatte smerter) men ikke med oplysningerne om væsentlig flere smerter og nedsat bevægelighed der fremgår af bilag 5 ,16 og 17 hvor der beskrives flere (tiltagende) smerter og snurren ud i 5. finger samt nedsat bevægelighed. Der sker almindeligvis ikke udvikling af smerter/objektive forandringer over tid når det primært drejer sig om en distorsion/contusion (bilag 4, s.7). Ej heller de ikke uvæsentlige fund der er gjort ved operationerne (bilag 18 og 19) ligesom der i bilag 22 beskrives væsentlig flere symptomer og fund end hvad umiddelbart kan forklares ud fra traumet og de primære fund.

I forhold til oplysningerne i bilag 24 er der lagt vægt på at der har været en ledbåndslæsion hvilket jeg ikke finder traumet dokumenterer idet det ikke har været tilstrækkeligt kraftfuldt til at kunne medføre ledbåndslæsion. Der kræves stor kraftanvendelse for at pådrage sig ledbåndslæsion (Se svar på spørgsmål A og F).

I forhold til at der i bilag 29 og 30 beskrives aftagende gener er der god overensstemmelse mellem de primære fund og forventning om bedring som beskrives her (bilag 29).

Spørgsmål 2

Skønsmanden bedes oplyse, om det efter en lægefaglig vurdering er overvejende sandsynligt (mere end 50 %), at overfaldet den 11.

maj 2019, som beskrevet i ulykkesanmeldelsen af 16. maj 2019 (bilag 1) og Nordsjællands Politis rapport af 15. maj 2019 (bilag A), har udløst og efterfølgende bidraget til de gener i højre håndled, som er beskrevet i sagens lægelige bilag (bilag 4, side 3-4 og 6-9, bilag 5, bilag 15, bilag 16, side 1-5, bilag 17, bilag 18, bilag 19, bilag 22, bilag 24, side 3 og bilag 29-30).

Skønsmanden bedes begrunde sit svar, herunder angive, hvad der taler for og imod en årsagssammenhæng.

Svar på spørgsmål 2:

Der er overensstemmelse mellem det beskrevne traume og de fund der er gjort/beskrives lægeligt ved egen læge 140919, 200519 (bilag 4, s.7) og Læ 285 (050819, bilag 29, s.17) og således med overvejende sandsynlighed sammenhæng.

Det er derimod ikke overvejende sandsynligt at den anmeldte hændelse er årsag til den beskrevne udvikling i smerter, snurren i 5. finger og nedsat bevægelighed der efterfølgende beskrives. Herunder at det skulle have medført både læsion i ledbånd og i det såkaldte TFCC.

Den beskrevne hændelse har ikke været tilstrækkelig kraftfuld til at kunne medføre de beskrevne fund (der delvist beskrives som degenerative forandringer) der gøres efterfølgende ligesom der er ualmindeligt at en distorsion/contusion forværres over tid (er en forbigående hævelse eller muskulær/sene påvirkning).

Spørgsmål 3

Skønsmanden anmodes om at oplyse, om de gener i højre håndled, som forurettede har haft efter overfaldet den 11. maj 2019, der er beskrevet i sagens lægelige bilag (bilag 4, side 3-4 og 6-9, bilag 5, bilag 15, bilag 16, side 1-5, bilag 17, bilag 18, bilag 19, bilag 22, bilag 24, side 3 og bilag 29-30), efter en lægefaglig vurdering har været medvirkende årsag til forurettedes sygemelding i perioden fra den 11. maj 2019 til den 22. november 2020.

Svar på spørgsmål 3:

De beskrevne primære fund har været årsag til sygemelding fra 110519 og i op til 3 måneder (skønsmæssigt ud fra traumets karakter og fund ved første lægelige konsultation).

Den efterfølgende sygemelding kan skønsmæssigt være delvist forårsaget af traumet i 1-2 måneder (i det håndledsbelastende so-

cial- og sundhedsarbejde skadelidte udfører) hvorefter sygemeldingen alene er på grund af den beskrevne forværring der med overvejende sandsynlighed ikke kan tilskrives arbejdsskaden. Det med baggrund i at skadelidte ville kunne vende delvist tilbage til sit arbejde med skånefunktioner i starten.
..."

Af skønserklæring af 3. juni 2023 udarbejdet af psykiater D fremgår bl.a.:

" ...

Spørgsmål A

Speciallægen bedes oplyse, om hændelsen, hvor en dement tager fat i skadelidtes håndled og holder fast, så det gør ondt i hendes håndled, er egnet til at give en uspecificeret belastningsreaktion med gener/symptomer i form af

- o Angst
- o Manglende energi
- o Nedsat udholdenhed
- o Konstant alarmberedskab
- o Følsomhed for stimuli
- o Søvnforstyrrelser
- o Kognitive vanskeligheder

I det omfang besvarelsen afhænger af, hvordan der er blevet holdt fast i skadelidtes håndled, henvises til beskrivelserne i bilag 1 og bilag A, i det speciallægen anmodes om at præcisere, hvilke(n) beskrivelse, der er afgørende og herunder også årsagen hertil.

Det sker formentlig dagligt, at en patient på ét af de danske plejehjem tager fat i en medarbejder, uden medarbejderens ønske. Almindeligvis har denne handling ingen konsekvenser og ingen psykiske eller fysiske følger for medarbejderen. Hvis medarbejderen efterfølgende får fysiske smerter, er det mere almindeligt, at han/hun også vil få en psykisk reaktion.

Dette vil dog i stor grad afhænge af den præmorbide personlighed og det psykiske velbefindende i situationen, idet der er stor forskel på menneskers følsomhed overfor at få psykiske mén.

Er der f.eks. 1) en usikkerhed på, om situationen er tacklet korrekt, er der større risiko for en psykisk reaktion. Dette kunne være muligt i ^{Skadelidte}'s tilfælde, da a) ^{Skadelidte} aldrig er blevet færdiguddannet. Hun begyndte uddannelsen i 2013, og hun stoppede

grundet galdeblæreoperation og efterfølgende graviditet. Man kan undre sig over, at hun ikke genoptog uddannelsen bagefter. Dette er desværre ikke undersøgt og beskrevet i speciallægeerklæringen, og man får således ikke en egentlig fornemmelse for Skadelidte's prægormide personlighedsstruktur.

Det er kun indirekte, at man kan se visse personlighedstræk. Som anført ovenfor, at Skadelidte stopper sin uddannelse som sosu-hjælper. Dertil synes Skadelidte – på trods af udtalelsen om, at hun har haft en god opvækst – må være begyndte at ryge som 14-årig (oplyser d. 6. marts 2018 til egen læge, at hun har røget i 15 år), at hun fortsat ryger 1 pakke dagligt og ikke evner at stoppe. Således er der en vis sandsynlighed for, at Skadelidte prægormbidt har en skrøbelighed, idet hun har en vis reduceret resiciens.

En usikkerhed kunne også være relateret til, at b) hun var nyan-sat (ikke bekendt med stedets procedurer eller tryk ved kolle-gerne). Andet steds er det dog oplyst, at hun havde været i praktik dette sted. Hendes udtalelser må derfor ses som, at hun følte sig som ny på stedet – og dermed usikker på, hvad hun skulle gøre. Således oplyses også til psykolog d. 5. juli 2019: *Kl. fortæller at hun har svært ved at stå med ansvaret alene. At hun mister overblikket hurtigt.* Det er uvist – men sandsynligt – at det også var tilfældet før hændelsen. Man bemærker også, at hun til psykologen d.23. maj – ikke i overensstemmelse med virkelig-heden – oplyser, at hun er færdiguddannet.

Usikkerheden kunne også være relateret til – som beskrevet i én af de to sagsbeskrivelser – at Skadelidte tog beboerens hænder for at be-rolige ham. Det er ikke en almindelig adfærd at berøre et menne-ske, der er opkørt (hvilket oftest skyldes en bagvedliggende angst), da en berøring ofte øger angsten - og dermed aggressio-nen.

Dertil afhænger risikoen for at udvikle psykiske mén af de aktu-elle psykosociale rammer. I referatet fra de fire psykologsamtaler ses således, at Skadelidte allerede d. 11. juni 2019 oplyser: *Episoden fra arbejdspladsen fylder angiveligt ikke mere.* Det er omvendt de hjemlige forhold, der er svært for hende at overskue. Hendes mand arbejder meget, idet han har to autoværksteder. Således har psykologen d. 5. juli 2019 beskrevet: *Netop nu har hun to små børn og står for første gang alene med hjemmet. Tidligere har de boet hos familien og været flere generationer under samme tag. Nu bor den øvrige familien i XXXX og kommer ikke lige forbi.*

At sørge for børnene (ofte alene) og for hjemmet synes at være for meget for hende, når hun også på arbejdspladsen udfordres. D. 6. august 2019 er ligeledes beskrevet: Man får indtryk af at klienten konstant overbelastes og der ses fortsat symptomer. Hun synes at have nok i at passe de to små børn og at holde hus for sin familie. Aktuelt fremstår klienten ikke robust, men præget af overbelastning.

Spørgsmål B

I det omfang, at speciallægen finder, at hændelsen den 11. maj 2019 er egnet til at give de psykiske symptomer (helt eller delvist), som er anført i spørgsmål A, bedes speciallægen oplyse varigheden af disse symptomer, som ud fra en lægefaglig erfaring sædvanligvis forventes.

Som det fremgår af ovenstående er der store individuelle variationer mht. psykiske reaktioner på den beskrevne hændelse. Den psykiatriske speciallæge har i sin erklæring á 16. december 2020 benævnt tilstanden for *DF 43.1 Posttraumatisk belastningsreaktion (Reactio tarda e traumate gravi)*. Denne diagnose kan i princippet have livslange symptomer. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ændrer i deres afgørelse d. 25. maj 2021 korrekt diagnosen til *Uspecificeret belastningsreaktion*. Traumatet er ikke tilstrækkelig til at give diagnosen F43.1 – også kaldet PTSD. Psykiateren har beskrevet at ^{Skadelidte} undervejs frygtede for sit liv, men i de aktuelle kriterier for PTSD, er en oplevet trussel ikke tilstrækkelig.

Almindeligvis varer en belastningsreaktion maksimalt to år. Varer den længere, skal man overveje, om der kan være forhold, der vedligeholder tilstanden

Spørgsmål C

Speciallægen bedes oplyse, om en uspecificeret belastningsreaktion, som Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har anført, skadelidte lider af, jr. bilag 24, har påført varige gener/symptomer, i form af de i spørgsmål A nævnte, eller om generne/symptomerne mere sandsynligt er af forbigående karakter.

Speciallægen bedes i den forbindelse oplyse om generne/symptomerne med overvejende sandsynlighed (mere end 51%) er forårsaget af hændelsen den 11. maj 2019 eller lige så sandsynligt kan skyldes andre forhold.

Speciallægen bedes i besvarelsen præcisere omfanget af de symptomer, der er en følge af hændelsen den 11. maj 2019, herunder angive hvilke symptomer, der vurderes at være varige og hvilke symptomer, der vurderes at være forbigående.

Speciallægen bedes begrunde sit svar, herunder oplyse, hvad der taler for og hvad der taler imod årsagssammenhæng og herunder inddrage det forhold, at skadelidte var nyuddannet Social- og Sundhedshjælper og havde erfaring med at arbejde med demente.

Svar på spørgsmål C:

- o Angst
- o Manglende energi
- o Nedsat udholdenhed
- o Konstant alarmberedskab
- o Følsomhed for stimuli
- o Søvnforstyrrelser
- o Kognitive vanskeligheder

Som det fremgår af ovenstående, er der en stor sandsynlighed for, at den psykiske reaktion er intensiveret af Skadelidte's sårbarhed præmorbid, usikkerhed i situationen og de psykosociale forhold omkring og efter hændelsen – samt af den samtidige fysiske skade. Der er ikke tvivl om, at traumet har haft en betydning for den nuværende psykiske tilstand, men omvendt havde Skadelidte nok ikke udviklet så mange og omfattende psykiatriske symptomer, hvis hun og hendes livsrammer havde været anderledes.

Det er ganske vanskeligt at vurdere hvilke symptomer, der primært er knyttet til hændelsen, men det er sandsynligt, at Skadelidte's angst, konstante alarmberedskab, følsomhed for stimuli og søvnforstyrrelser primært er knyttet til traumet (over 50 %). Det er dog sandsynligt, at vedholdende faktorer spiller ind, hvis hun fortsat har disse symptomer nu – fire år efter hændelsen (se ovenfor). Ligeledes synes Skadelidte ikke at have gået i behandling for sine gener – hverken medicinsk eller psykologisk – adfærdsmæssigt. Ubehandlet vil sådanne gener naturligvis persistere længere tid, end hvis personen selv gør en indsats for at udfordre sig.

Den manglende energi synes omvendt relateret til den psykosociale situation, hvor hun nu er uden den støtte fra familien, som hun før har haft.

Hendes nedsatte udholdenhed - reciliens –har sandsynligvis været tilstede præmorbidt.

Det er uvist om der er kognitive vanskeligheder, da dette ikke er beskrevet eller påvist. Præmorbidt vides alene, at hun *klarede sig middel i alle fag* i skolen.

11. Spørgsmål fra modpart 1

Spørgsmål fra modpart 1 skal anføres fortløbende og være litereret således: IA, IB, IC osv. Skønsmandens svar skal anføres under hvert enkelt spørgsmål.

Spørgsmål 1

Skønsmanden bedes oplyse, om der efter en lægefaglig vurdering er en sammenhæng mellem overfaldet den 11. maj 2019, som beskrevet i ulykkesanmeldelsen af 16. maj 2019 (bilag 1) og Nordsjællands Politis rapport af 15. maj 2019 (bilag A) og de psykiske gener, som er beskrevet i sagens lægelige bilag (bilag 4, side 3-6, bilag 5, bilag 14, bilag 16, side 6, bilag 17, bilag 22, bilag 23, bilag 24, side 3 og 5 og bilag 29-30).

Skønsmanden bedes begrunde sit svar, herunder angive, hvad der taler for og imod en årsagssammenhæng.

Der henvises til ovenstående uddybende svar. Som beskrevet dér, har hændelsen været udløsende faktor for de psykiske klager, men det er sandsynligt, at øvrige forhold af psykologisk og social natur har spillet ind i forhold til såvel at udløse den psykiske reaktion, samt relateret til sværhedsgraden og varigheden af tilstanden.

Spørgsmål 2

Skønsmanden bedes oplyse, om det efter en lægefaglig vurdering er overvejende sandsynligt (mere end 50 %), at overfaldet den 11. maj 2019, som beskrevet i ulykkesanmeldelsen af 16. maj 2019 (bilag 1) og Nordsjællands Politis rapport af 15. maj 2019 (bilag A), har udløst og efterfølgende bidraget til de psykiske gener, som er beskrevet i sagens lægelige bilag (bilag 4, side 3-6, bilag 5, bilag 14, bilag 16, side 6, bilag 17, bilag 22, bilag 23, bilag 24, side 3 og 5 og bilag 29-30). Skønsmanden bedes begrunde sit svar, herunder angive, hvad der taler for og imod en årsagssammenhæng.

Jeg har intet at tilføje i forhold til de anførte svar på spørgsmål fra rekvirenten.

Spørgsmål 3

Skønsmanden anmodes om at oplyse, om de psykiske gener, forurettede har haft efter overfaldet den 11. maj 2019, der er beskrevet i sagens lægelige bilag (bilag 4, side 3-6, bilag 5, bilag 14, bilag 16, side 6, bilag 17, bilag 22, bilag 23, bilag 24, side 3 og 5 og bilag 29-30), efter en lægefaglig vurdering har været medvirkende årsag til sygdommeldingen i perioden fra den 11. maj 2019 til den 22. november 2020.

Der henvises hér til svar på spørgsmål 1 fra rekvirenten. ^{Skadelidte} blev uden tvivl sygdomsmeldt relateret til såvel den fysiske skade som sin psykiske reaktion på hændelsen (se notat af egen læge d. 20. maj 2019).

Omvendt har psykologen, hvor hun gik i sommeren 2019 vurderet, at: *Episoden fra arbejdspladsen fylder angiveligt ikke mere og Hun synes at have nok i at passe de to små børn og at holde hus for sin familie.* Der er så først igen en beskrivelse af den psykiske tilstand ved undersøgelse af speciallæge d. 16. december 2020, hvor der er anført adskillige psykiske klager, - heraf flere relateret til hændelsen d. 11. maj. I det ønskede tidsrum kan jeg således ikke vurdere i hvor høj grad sygdommeldingen skyldtes den psykiske helbredstilstand relateret til arbejdsskaden, den fysiske håndledsskade eller de svært overkommelige hjemlige forhold.
..."

Af supplerende skønserklæring af 3. september 2023 udarbejdet af psykiater D fremgår bl.a.:

" ...

Spørgsmål SS Adc. IA: Under svar på spørgsmål A er det angivet, at "almindeligvis har denne handling ingen konsekvenser og ingen psykiske eller fysiske følger for medarbejderen. Hvis medarbejderen efterfølgende får fysiske smerter, er det mere almindeligt, at han/hun også vil få en psykisk reaktion". I fortsættelse heraf bedes skønsmanden oplyse, om skønserklæring fra ortopædkirurg B af 24. maj 2023 giver anledning til en uddybende eller ændret besvarelse af spørgsmål A, C og/eller 1-3.

Svar på spørgsmål SS Adc.

Ortopædkirurg B har skrevet:

Jeg finder det derfor mindre sandsynligt at skadelidte ved hændelsen har pådraget sig læsion af ledbånd/TFCC-læsion men overvejende sandsynligt en forstu-

vning....De gener der beskrives 140519 kan med overvejende sandsynlighed være forårsaget af arbejdsskade...Almindeligvis vil der efter en kontusion/distorsion gå mellem 2-13 uger før ophealing. Dette er dog et skøn og er helt afhængigt af den tilgrundliggende årsag og kan både være kortere og længere tid end det her angivne...Efter klager og fund den 140519 burde det dog hele indenfor den anførte tidsramme.

Ud fra disse svar, er det ikke sandsynligt, at klager har haft fysiske smerter fra september 2019 og frem. Ud fra ortopædkirurgens svar kan de psykiske klager således ikke være blevet forværrede grundet smerter – hvilket jeg nævnte kunne være en mulighed.

Det kan ikke udelukkes – men kan ikke besvares sikkert ud fra sagsmaterialet - at smerterne primært er psykologiske/psykosomatiske, dvs. at de et element i PN's samlede psykiske reaktion – der er relateret til den præmorbide psyke, de særlige forhold, der gjorde sig gældende ved ulykken (blandt andet hendes egen usikkerhed) og hendes øvrige livsforhold
 ..."

Forklaringer

Skadelidte , C , E , F , G og H har afgivet forklaring.

Skadelidte har forklaret bl.a., at hun har arbejdet som social- og sundhedshjælper siden 2013 indtil 2019. Hun har arbejdet som vikar, været på plejehjem og kørt i hjemmeplejen. Hendes primære arbejdsområde var demente borgere, og hun har arbejdet med disse i omkring to år. Hun har en del erfaring med udadreagerende demente, som f.eks. kast med ting efter personale, men hun har ikke før oplevet fysisk vold. Når man arbejder med demente, skal man være god til at aflæse kropssprog, ligesom man skal være robust, da demente kan have tendens til at optræde voldeligt. Man får som led i uddannelsen redskaber til at håndtere demente mennesker.

Hun blev ansat den 1. maj 2019 på Plejehjem . Hun mener, at hun fik en velkomstmappe, da hun startede. Hendes primære opgave var at være "springer", hvilket indebærer, at man rokerer mellem tre afdelinger afhængig af, hvor der er behov for hjælp. Hun havde ikke været "springer" før, men hun havde erfaring, og det gik fint med opgaverne.

Den dag hændelsen skete, den 11. maj 2019, var det hendes første vagt i demensafdelingen og første weekendvagt. Hun kendte hverken beboerne eller kollegaerne i afdelingen, ligesom hun endnu ikke havde fået adgang til journalerne. Der var omkring ti beboere. Hun kan ikke huske, om der var morgen-

møde, men hun modtog ikke nogen introduktion til beboerne. Hun blev sat til at passe Skadevolder, og hendes kollegaer skulle passe de andre beboere. Det eneste hun fik at vide om Skadevolder var, at han skulle have fuld støtte, da han var hjerneskadet og ikke havde noget sprog. Hun var ikke bekendt med, at der tidligere havde været lignende episoder.

Der havde ikke været noget med Skadevolder i løbet af morgen, men det ændrede sig. Humøret skiftede, øjnene sortnede og mimikken blev anderledes. Hun spurgte hendes kollega, C, der var fast hjælper på afdelingen, hvad de skulle gøre. Hun sagde, at de skulle give ham PN medicin, som er beroligende medicin. Skadevolder vandrede frem og tilbage, og hun gik over og talte til ham, da han var begyndt at blive opsøgende over for de andre beboere, hvilket skræmte dem. Hun tog fat i hans hænder for at vise, at der ikke var noget at være urolig for, og for at give ham nærvær.

C hentede medicinen, da hun ikke måtte give medicin. C gav Skadevolder pillen ind i munden, men han spyttede den ud og skubbede hende væk. Han blev mere og mere urolig. Hun holdt Skadevolder om hænderne, da C gav ham pillen. Skadevolder tog meget hårdt fat om begge hendes håndled. I situationen mærkede hun ikke smerte, da hun var bange og handlingslammet. Hun mærkede det, da han pressede/rev hendes hånd helt ned. Hun bad ham om at give slip. De stod sådan i et par minutter. Hun bad sin kollega om at trykke på overfaldsalarm. Der gik lidt tid, før kollegaerne kom til undsætning. De kom løbende fra alle afdelinger. De måtte aflede Skadevolder, før han gav slip på hende. Hun husker ikke, hvordan hun kom fri. Da han slap hende begyndt hun at mærke smerte. Hun var meget bange i situationen.

Efter episoden kom den ansvarshavende og tog hende og C ind på kontoret. De andre afledte Skadevolder. Hun kan ikke huske så meget af, hvad der foregik på kontoret. Hun tog sine ting og gik, da Skadevolder var blevet ført tilbage til sin lejlighed igen.

Hun ved ikke, om de håndterede situationen korrekt, men hun gjorde alt det hun havde lært i situationen. De havde på arbejdet ikke talt om, hvordan hun skulle reagere, hvis en beboer blev voldelig.

Hun udarbejdede anmeldelsen sammen med G. Det er ikke hendes indtryk, at hun overværede episoden. Det var kun C, der var til stede. Hendes leder tilbød hende, at hun efterfølgende kunne arbejde i vaskeriet, hvilket hun takkede nej til.

Skadevolder havde en historik med at være voldelig, men det fik hun først at vide senere. Han havde på et tidspunkt taget kvælertag en i fællesstuen. Hun

ved ikke, om det blev anmeldt. Hun blev rådet til at anmelde det til politiet, og hun gjorde det, da han tidligere havde taget kvælertag på en. Hun sagde, at hun ikke ville retsforfølge Skadevolder, men hun anmeldte det for at få det registreret. Det var jo ikke en bevidst handling han gjorde. Han gjorde det, fordi han var dement og hjerneskadet. Efter hun fik en advokat, bad hun om gentagelse af sagen, men det var kun for at give advokaten adgang til sagen.

I dag er hun fortsat fuldtidssygemeldt. Hun har fysiske gener efter hændelsen og går med en skinne på hånden. Hånden er kun blevet forværret for hver dag. Hun har gennemgået en operation, da menisken blev revet over. Hun har nedsat følelse i lillefingeren og ringfingeren og kroniske smerter. Hun havde ikke smerter i håndleddet før episoden, og hun har ikke været udsat for andre traumer. Det er rigtigt, at hun har været kortvarigt sygemeldt på grund af lændesmerter efter fødslen, men det har ikke hindret hende i at arbejde. Hun har gået til ergo- og fysioterapeut, men uden resultat. Hånden fungerer ikke. Hun havde skinne på hele armene i omkring tre måneder, men stoppede, da det ingen effekt havde. Hun har siden episoden taget smertestillende piller og gør det fortsat hver dag.

Hun er også psykisk påvirket. Hun lever i angst og har koncentrations- og søvnbesvær. Hun har modtaget kognitivt terapi til PTSD og psykologhjælp uden resultat. Hun skal nu starte i psykiatrien i Hillerød næste uge. Hun har ikke haft nogen psykiske udfordringer før hændelsen, og har ikke været sygemeldt på grund af stress, angst eller lignede.

Indtil videre har hun fået udbetalt godtgørelse for en méngrad på 15 procent på grund af psykiske mén, og godtgørelse for en méngrad på 15 procent på grund af fysiske mén. Hun har fået en yderligere godtgørelse i sommer.

C har forklaret bl.a., at hun har arbejdet på Plejehjem i 6 ½ år, og hun er stadig ansat. Hun er glad for at arbejde der. De har kurser, og de bliver oplært i, hvordan borgerne skal håndteres. Det er ikke hendes opfattelse, at de er underbemandet. Da Skadelidte blev ansat, fik hun en introduktion til beboerne og udleveret en mappe. De gennemgik mappen og fulgte op, da hun skulle være tryk ved stedet. Skadelidte sagde, at hun havde erfaring med at arbejde med demente.

Hun var fast personale på afdelingen, hvor Skadevolder var. Skadevolder kunne ikke tale, og det kræver erfaring at aflæse hans kropssprog. Han var en meget kompleks beboer, der krævede meget. Personalet lærer at aflæse kropssprog. Når Skadevolder var dårlig, så opsøgte han personalet. Hun kunne godt håndtere Skadevolder, og holdt meget af ham som menneske. Han følte sig tryk på Afdeling .

De har morgenmøde på Afdeling hver morgen, hvor de har "triage" og gennemgår beboerne. De gennemgår, hvem der har været oppe om natten, om nogen har været urolige m.v.

Den 11. maj 2019 havde de også et morgenmøde. De var fem på arbejde på Afdeling den pågældende dag, herunder Skadelidte og hende selv. De var ikke for få medarbejdere den 11. maj 2019. Hun sagde til Skadelidte, at Skadevolder var mere kompleks end de andre beboere, herunder at han gik meget rundt, var urolig og kunne finde på at tisse på gangen. Den information fik hun om morgen. Skadelidte havde erfaring med at arbejde med demente borgere. Efter frokost skulle de lave kaffe og dække bord til kage. Skadevolder kunne ikke finde ro, og han gik frem og tilbage. Når han gik, kunne han kun se ligeud. Skadevolder gik forbi Skadelidte og kom til at skubbe til hende. Han var rolig og der skete ikke mere. Hun hørte på et tidspunkt, da hun sad på kontoret, Skadelidte råbe om hjælp. Hun så, at Skadevolder holdt fast i Skadelidte's hånd, og hun råbte og skreg og virkede meget bange. Hun spurgte, hvad Skadevolder ville, men han kunne ikke sige noget. Det virkede som om han prøvede at sige noget. Hun bad Skadelidte om at tage tørklædet af, ligesom hun bad Skadevolder om at sluppet taget i Skadelidte. Hun sagde, at hun ville give PN medicin til Skadevolder, men han ville ikke have det. Han spyttede det ud. Det var op til Skadevolder at bestemme, om han ville have medicin. Hun puttede pillen i munden på ham, og han spyttede pillen ud igen. Hun tvang ham ikke til at tage medicin. Skadevolder rystede på hænderne, og han kunne ikke selv holde glas og pille. Derfor puttede hun den i munden på ham. De ringede på alarmknappen. Det var første gang i tre år, at der blev ringet på alarmknappen. Det var også for at beskytte sig selv, at hun trykkede på alarmknappen. Han slap derefter taget om Skadelidte's håndled, og hun løb grædende ned ad gangen. Hun fulgte Skadevolder ind i lejligheden, mens han holdt hendes hånd. Hun har ikke set Skadelidte, siden hun løb væk.

Skadevolder havde taget hårdt fat i Skadelidte's hånd, men der var ikke tegn på skader. Hun så ikke, at han tog hånden hårdt nedad. Det kunne Skadevolder ikke finde på. Hun ved ikke, om det var højre eller venstre hånd. Hun opfattede det ikke som en voldelig episode, men som om, at Skadelidte overreagerede. Hun opfattede det om, at Skadevolder havde mere fat i hende end i Skadelidte.

Skadevolder har tidligere været voldsom over for andre medarbejdere.

Hun vidste ikke, at episoden var blevet anmeldt til politiet. Hun har ikke talt med F om episoden. Efter episoden fik hun tilbudt psykologhjælp som hun tog imod. Hun har ikke før eller siden fået tilbud om psykologhjælp.

E har forklaret bl.a., Skadevolder blev sygemeldt med stress den 16. december 2011 og kom på Plejehjem den 16. december 2017, da han ikke længere var i stand til at tage vare på sig selv. I 2018 gav hun tilladelse til, at Skadevolder kunne få beroligende medicin. Han kunne ikke spise eller tage tøj på selv, og hun kunne ikke have ham derhjemme mere. Han ændrede ikke adfærd og var ikke voldelig. Han blev initiativløs og kunne ingenting selv.

Hun kan slet ikke forstå, at han skulle have været voldelig over for nogen. Han må have været presset på en måde. Hun har på intet tidspunkt hørt fra

Plejehjem , at han var blevet voldelig. De talte jævnligt sammen om Skadevolder . Det er rigtigt, at han var urolig og gik meget frem og tilbage. Det var der mange der gjorde. Hun blev først blev bekendt med denne sag i marts 2021, da hun modtog et brev fra Sagsøger . Hun har intet hørt fra Plejehjem om sagen. Da hun modtog brevet fra Sagsøger , ringede hun til afdelingen og fortalte, hvad der var sket. Den pågældende medarbejder virkede overrasket.

Hun har oplevet at ressourcerne var knappe. Hun har oplevet, at beboerne blev placeret foran fjernsynet, mens medarbejderne sad med deres telefoner. En dag løftede hun dørmatten foran Skadevolder dør, og der var fyldt med urin under den.

F har forklaret bl.a., at hun har en diplom i offentlig ledelse. Hun er afdelingsleder på bl.a. Afdeling , hvor Skadevolder boede. Plejehjem er et almindeligt plejehjem, men de har en afdeling, Afdeling , som specifikt er for demente beboere. Værdierne på Plejehjem er åbenhed, ærlighed og fleksibilitet. Ledelsen er tilgængelig for både morgen og aften vagter. Det er vigtigt at vise respekt for beboerne. Det er vigtigt at afspejle, at det er beboernes hjem.

De taler jævnligt med medarbejderne om konflikthåndtering. De taler hændelser og situationer igennem og prøver at lære af det. Hvis personalet er utryg ved noget, så taler de meget om det, ligesom man kan sætte mere personale ind, hvis der er uro nogle steder. De lærer medarbejderne at komme ud af forskellige håndgreb og underviser dem i nænsom nødværge. Det bliver alle medarbejdere undervist i hver tredje måned.

De laver introforløb fire gange om året og altid inden sommerferien.

Videre anvender de "triage" som er et redskab til at inddele beboerne i forskellige niveauer efter behov for pleje. De gennemgår beboerne hver dag i "triage". Hvis en beboer er placeret i gul eller rød, så er det kun en autoriseret medarbejder, der kan placere beboeren i grøn. Social- og sundhedshjælpere kan ikke ændre placeringen.

Man ser hver dag på, hvad der er sket siden sidst og alle beboere bliver gennemgået, hvorefter opgaverne bliver fordelt. Når mødet er sluttet, så ved alle medarbejdere, hvem der har hvilke opgaver.

”Viso” kan give supervision til at tackle beboere, der har det svært. Det er noget man skal ansøge om. Hun mener, at de har fået hjælp fra Viso til at tackle Skadevolder. Det hjalp på Skadevolder at holde fast og give fysisk kontakt for at give ham tryghed.

Skadelidte S er uddannet social- og sundhedsassistent. Hun er uddannet til at have med demente borgere at gøre, ligesom hun har erhvervserfaring med demente. Hun havde tidligere arbejdet på et plejehjem med demente beboere. De var ikke utrygge ved at sætte Skadelidte på en weekendvagt i afdelingen. Hun var erfaren.

Alle nye medarbejdere på Plejehjem får en velkomstmappe. Nye medarbejdere går rundt med en erfaren kollega i to til tre dage, hvor de bliver vist rundt og sat ind i opgaverne. Velkomstmappen indeholder et ”afkrydsnings-skema” man skal igennem. Man kan godt bede om, at få længere tid med en erfaren kollega, hvis der er behov for det.

Den 11. maj 2019 var der fem personaler på vagt. Normalt er de fire. Hun kan til enhver tid stå inden for normeringen den pågældende dag. C

er fast medarbejder på Plejehjem og på afdelingen Afdeling. Hun var på arbejde den 11. maj 2019. Hun ved ikke, hvad der skete den pågældende dag, men hun har talt med C. Hun fortalte, at de havde haft triage den pågældende morgen, og at Skadevolder var et sted, hvor han ”nogle gange var med og andre gange ikke”. C hørte, at Skadelidte talte højt og sagde, at Skadevolder havde skubbet hende. Senere hørte C, at Skadelidte råbte ”slip mig, av”, hvorefter C, bad Skadevolder om at give slip, hvorpå han tog fat i hende og Skadelidte løb herefter væk. De havde forsøgt at give Skadevolder medicin. C har ikke forsøgt at tvinge Skadevolder til at tage medicin, det må man ikke.

Der har ikke været nogen magtanvendelse over for Skadevolder. Hvis Skadevolder er urolig, kan det hjælpe at lægge en hånd på ham, så faldt han til ro. Han ville gerne holde i hånd og have nærvær. Skadevolder var yngre, høj og slank. Man kunne godt kommunikere med Skadevolder. Han havde få klare øjeblikke, hvor han godt vidste, at han var syg.

Episoden må være blevet noteret i de daglige notater. Hun ved, at der foreligger et notat om hændelsen et sted. Hun ved ikke, om man har sammenholdt ulykkesanmeldelsen og notatet.

Efter hændelsen var de meget til stede. G var Skadelidte
s nærmeste leder. Hun har ikke tidligere oplevet, at der er indgivet politian-
meldelse på en beboer.

G har forklaret bl.a., at hun er uddannet social- og
sundhedsassistent og er centerleder på Plejehjem . Introforløbet med
Skadelidte var gået godt. Skadelidte havde meget erfaring og virkede
kompetent. Hun havde tidligere arbejdet på et plejehjem med demente borgere.
Hun var helt tryk ved at lade Skadelidte være på weekendvagt. Hun vir-
kede ikke psykisk svag eller andet. Tværtimod.

Hun havde bagvagten den 11. maj 2019. Skadelidte havde ansvaret for
den personlige pleje, og alt hvad der kræves i forhold til Skadevolder .

Det var hende, der udfyldte skadeanmeldelsen sammen med Skadelidte .
Det var Skadelidte s oplevelse, der blev skrevet ned, som hun fortalte det.
De skrev det sammen på skærmen for at komme igennem hændelsen. Hun kan
ikke huske at have krydset af i kolonnen "syg en dag". Hun var overrasket
over, at hun blev sygemeldt. Skadelidte tog ikke imod tilbuddet om at
komme på arbejde og lave noget andet end kontakt med beboerne. Det undrede
hende.

Hun er ikke bekendt med, at der har været anvendt magtanvendelse over for
Skadevolder . Hun kendte ham og tilgangen til Skadevolder var, at man tilbød fy-
sisk kontakt og øjenkontakt. Det beroligede ham.

H har forklaret bl.a., at hun er uddannet sygeplejerske og har arbejdet
som teamkoordinator på Plejehjem i ti år. Det er et trygt sted at være og
der bliver taget godt af medarbejderne. De får hjælp og støtte fra ledelsen. Der
er ikke underbemanding på Afdeling .

Hun var ikke til stede den 11. maj 2019. Hun kender C , de
har arbejdet sammen i halvandet år.

Skadevolder var et stort og hjerteligt menneske og svær syg. Hun holdt meget af
ham. Han gav udtryk for det, når der var kaos i hovedet ham. Så måtte de ikke
være tæt på ham, og han sagde tydeligt til og fra. Hvis han sagde nej til hjælp,
så skulle man lade ham være og trække sig.

Han responderede godt på at holde hånd, og han brugte tyngdedyne og -vest.
Det virkede godt på ham. Man kan ikke generelt sige, at demente ikke bryder
sig om at blive berørt, når de er opkørt, og at det øger angsten og aggressionen.
Nogle bryder sig om berøring og andre ikke. Skadevolder var en mand, der

kunne lide at holde i hånd og var god til at vise, når han ikke ønskede at holde i hånd. Man kan ikke undgå at have kontakt med beboerne.

Det er en del af hverdagen på et plejehjem med demente at blive taget fat i af beboerne. De lærer, hvordan man kommer ud af et greb.

De må ikke tvinge en beboer til at tage medicin, ligesom de ikke må bruge magtanvendelse. De har ikke anvendt magtanvendelse på Skadevolder .

Parternes synspunkter

Sagsøger har i sit påstandsdokument anført:

"3. ANBRINGENDER

3.1 Overordnede anbringender

Sagsøger gør gældende, at Skadevolder må anses for at være erstatningsansvarlig for det tab, der er påført forurettede som følge af voldudøvelsen den 11. maj 2019, idet de almindelige erstatningsretlige betingelser er opfyldt.

Sagsøger er efter offererstatningslovens § 17 berettiget til at gøre regres for den ydelse, som forurettede i henhold til Erstatningsnævnets afgørelser (bilag 6 og 7) har fået udbetalt.

Erstatningsnævnet er ikke ved erstatningsfastsættelsen gået længere end det, der følger af de almindelige regler, idet det fremgår af offererstatningslovens § 6 a, at erstatningen i voldsoffersager fastsættes efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

3.2 Det fremsatte regreskrav og dokumentation herfor

3.2.1 *Svie og smerte*

Det følger af erstatningsansvarslovens § 3, 1. pkt., at der kan ydes godtgørelse for svie og smerte for hver dag, den forurettede er syg (i 2021 udgjorde det daglige beløb kr. 215,00). Godtgørelse for svie- og smerte kunne i 2021 ikke overstige kr. 82.000,00, jf. erstatningsansvarslovens § 3, 3. pkt.

Erstatningsnævnet tilkendte den 2. februar 2021 (bilag 6) forurettede den maksimale godtgørelse for svie og smerte på kr. 82.000,00 svarende til ca. 382 dage fra den 11. maj 2019 og frem.

Det fremgår af forurettedes lægeerklæring til Erstatningsnævnet af 2. december 2020 (bilag 22), at forurettede havde været sygemeldt siden den 11. maj 2019 som følge af overfaldet, og at hun på tidspunktet for udarbejdelsen af lægeerklæringen fortsat var sygemeldt.

Det fremgår desuden af de øvrige lægelige bilag i sagen (bilag 14-22 og 23) samt afgørelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af 25. maj 2021 (bilag 24), at forurettede som følge af overfaldet har døjet med massive gener i sin højre arm samt psykiske gener i form af PTSD-symptomer svarende til et varigt mén på 10 %.

Udmålingen af godtgørelse for svie og smerte er på den baggrund både i overensstemmelse med erstatningsansvarslovens § 3 og de lægelige bilag i sagen.

3.2.2 Tabt arbejdsfortjeneste

Det følger af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, at der kan ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen eller indtil det tidspunkt, hvor det er muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne.

Det følger af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, at erstatningen fradrages dagpenge fra kommunalbestyrelsen.

I denne sag har Erstatningsnævnet tilkendt kr. 179.994,00 i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden fra den 1. oktober 2019 til den 22. november 2020 svarende til 13,73 måneder.

Erstatningsnævnet tilkendte den 5. juli 2021 (bilag 7) forurettede kr. 179.994,00 i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden 1. oktober 2019 til den 22. november 2020.

Udmålingen af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste er således i overensstemmelse erstatningsansvarslovens § 2.

3.3 Ansvarsgrundlag

Det følger af Højesterets dom i U2020.2390H, at gyldigheden af Erstatningsnævnets afgørelse ikke kan prøves under den efterfølgende regressag. Efter Sagsøger s opfattelse følger det således af Højesterets dom, at spørgsmålet, om hvorvidt der foreligger en straffelovsovertrædelse, ikke kan prøves under en efterfølgende regressag.

Skadevolder kan uagtet den manglende prøvelse af Erstatningsnævnets vurdering af spørgsmålet om en straffelovsovertrædelse gøre gældende, at der ikke er handlet culpøst, idet skadevolder som anført i U2020.2390H *"kan gøre gældende, at dansk rets almindelige regler om erstatningsansvar ikke er opfyldt"*.

Det fremgår af ulykkesanmeldelsen af 16. maj 2019 (bilag 1), at Skadevolder den 11. maj 2019 påførte forurettede, som på tidspunktet for voldsudøvelsen var uddannet social- og sundhedshjælper, et vridtraume i primært højre underarm, idet Skadevolder tog fat med meget hårdt greb om forurettedes hænder/ håndled. Skadevolder var meget vred og ophidset, hvorpå forurettede sammen med en kollega ville give Skadevolder beroligende medicin, men Skadevolder fastholdt forurettedes hænder/håndled i "låst" nedadgående retning.

Det fremgår af sagens bilag (bilag 1, side 2 og bilag 21, side 1), at Skadevolder blandt plejepersonalet var kendt som én, der kunne være voldsom og udadreagerende, når han var frustreret og vred. Der er derfor en formodning for, at Skadevolder s hensigt med sin udadreagerende adfærd var at få plejepersonalet til at afbryde de handlinger, der gjorde ham frustreret eller vred.

Det gøres gældende, at Skadevolder havde forsæt til at udøve vold mod forurettede med henblik på at stoppe forurettede i at tilbyde ham beroligende medicin.

Det fremgår også af Kommune s e-mail til Erstatningsnævnet af 18. september 2020 (bilag 21), mere end et år efter overfaldet, at Skadevolder fortsat havde en vis forståelse for, at der var sket noget dårligt, som han havde været en del af.

Skadevolder var ikke nødsaget til at begå vold mod forurettede. Skadevolder kunne f.eks. have forladt den situation, der gjorde ham frustreret og vred, ved at gå ind på sit værelse. Skadevolder valgte i stedet at udøve vold mod forurettede.

Der gælder desuden ikke en lavere ansvarsnorm for personer, der ikke er "sjælssunde". Dette følger direkte af erstatningsansvarslovens § 24 b, hvorefter *"en person, som på grund af sindssygdom, hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, er erstatningspligtig for skadegørende handlinger efter samme regler som sjælssunde personer"*.

Dette følger også af fast retspraksis, jf. bl.a. U2018.3783H, U2008.322V, U2018.2383V, FED2012.31Ø og U1928.269/2H. Det er således ikke afgørende for culpavurderingen, om skadevolder *"havde begreb om, hvad han gjorde"*, eller om han *"havde til hensigt at påføre skadelidte en personskaade"*.

Det følger desuden af retspraksis, jf. bl.a. U1959.753Ø og U1966.285H, at en skadevolder har bevisbyrden, såfremt skadevolderen vil gøre gældende, at der foreligger særlige omstændigheder, som retfærdiggør den skadevoldende handling. Boet har i denne sag ikke fremlagt dokumentation for, at der skulle være særlige forhold, der retfærdiggør Skadevolder s forsætlige voldsudøvelse.

Det gøres på den baggrund gældende, at handlingerne den 11. maj 2019 er klart ansvarspådragende og tillige udtryk for forsættlig vold.

3.4 Årsagssammenhæng

3.4.1 Overordnede bemærkninger

Det følger af Højesterets praksis, at kravene til bevis for årsagssammenhæng lempes, hvis skadevolderens handling er begået med forsæt eller grov uagtsomhed, det vil sige klar culpa. I sager om voldsudøvelse er beviset for årsagssammenhæng på den baggrund lempeligt, jf. U2002.1496H.

Tilsvarende gælder i sager om regres for godtgørelse og erstatning udbetalt efter offererstatningsloven, jf. bl.a. U2022.4152V, U2020.2390H, U2019.1337V og U2017.2307V. Herefter anses det for tilstrækkeligt til at statuere årsagsforbindelse, at det bedømmes som mere sandsynligt, at skaden ikke ville være indtrådt uden volden, end at skaden ville være indtrådt også uden den udøvende vold.

Det følger således af Højesterets praksis, at kravene til bevis for årsagssammenhæng lempes, hvis skadevolderens handling er begået med forsæt eller grov uagtsomhed, det vil sige klar culpa.

I nærværende sag er beviset for årsagssammenhæng ført.

I denne sag har Erstatningsnævnet da også i sine afgørelser af henholdsvis den 2. februar 2021 (bilag 6) og den 5. juli 2021 (bilag 7) anført, at erstatningen og godtgørelsen er tilkendt *"som følge af hændelsen den 11-05-2019"*, ligesom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i sin afgørelse af 25. maj 2021 (bilag 24) har vurderet, at forurettede som følge af overfaldet den 11. maj 2019 har udviklet psykiske gener i form af angst, manglende energi, nedsat udholdenhed, konstant alarmberedskab, følsomhed for stimuli, søvn-

forstyrrelser og kognitive vanskeligheder svarende til et varigt mén på 10 %.

Vurderingerne foretaget af Erstatningsnævnet og Arbejdsmarkedets Erhvervssikring understøttes desuden af de lægelige bilag i sagen (se bl.a. bilag 16, side 6, bilag 17, bilag 18, side 6, bilag 19, side 16 og bilag 22, side 1).

På den baggrund gør Sagsøger gældende, at der foreligger årsags-sammenhæng og påregnelighed mellem Skadevolder s vold mod forurettede og forurettedes svie og smerte samt tabte arbejdsfortjeneste for perioden 11. maj 2019 til den 22. november 2020.

3.4.2 Forudbestående og konkurrerende skadesårsager

Selv i det tilfælde, at det kan godtgøres, at forurettede har en særlig følsomhed i relation til psykiske skader eller er særligt sårbar, følger det af retspraksis, eksempelvis U1996.1334H og U2012.276H, at en sådan følsomhed er uden betydning for den erstatningsretlige årsags- og adækvansbedømmelse, jf. det almindelige erstatningsretlige princip om at "tage skadelidte, som skadelidte er".

Boet har gjort gældende, at forurettedes "*sygemelding i det væsentlige skyldes andre forudbestående og/eller konkurrerende forhold/gener*". Dette bestrides. Boet har da heller ikke redegjort for, hvilke forudbestående gener og/eller konkurrerende forhold/gener der skulle være tale om, ligesom der ikke er fremlagt dokumentation til støtte for dette synspunkt.

I henhold til praksis er det afgørende for berettigelsen til erstatning for svie og smerte og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, om en hændelse kan anses for at være *udløsende* faktor til sygemeldingen, og om generne som følge af ulykken efterfølgende har været *medvirkende* til sygemeldingen under hele sygeperioden, jf. bl.a. dommen U2012.1838H og U2013.508H. Såfremt disse to betingelser er opfyldt, er eventuelle forudbestående gener og konkurrerende skadesårsager uden betydning.

Sagsøger gør gældende, at generne som følge af voldsudøvelsen den 11. maj 2019 har været den udløsende faktor for sygemeldingen og efterfølgende *som minimum* har været medvirkende til den fortsatte sygemelding og uarbejdsdygtighed i perioden fra den 11. maj 2019 til den 22. november 2020.

3.4.3 Bevisværdien af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings udtalelse (bilag 24)

I sager, hvor der foreligger en udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervs-sikring, må det desuden ved bevisbedømmelsen tages i betragtning, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring under medvirken af lægelig fagkundskab og gennem behandling af et stort antal sager har oparbejdet en omfattende viden og en særlig erfaring i at foretage vurderinger om årsagssammenhæng. Der skal derfor være et sikkert grundlag for at tilsidesætte Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurderinger, jf. f.eks. U1999.1565H, U2005.3273H og U2005.701/2H.

I denne sag er der intet grundlag for at antage, at udtalelsen ikke er udarbejdet på et fuldt oplyst lægeligt grundlag.

Det er underordnet, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering er foretaget på baggrund af reglerne om udmåling i arbejdsskadesikringslovens § 12, stk. 2, idet beviskravet til årsagssammenhæng er lempeligere i sager om voldsofferregres.

3.4.4 Skønserklæringerne af 24. maj, 3. juni og 30. juni 2023 støtter i det hele, at der er årsagssammenhæng mellem volden og forurettedes psykiske og fysiske gener

Det fremgår af praktiserende psykiater D s besvarelse af spørgsmål A, at der er *"en vis sandsynlighed for, at forurettede præmorbidt har en skrøbelighed, idet hun har en vis reduceret resiliens"*.

Ved besvarelsen af spørgsmål C oplyser D videre, at *"Der er ikke tvivl om, at traumet har haft en betydning for den nuværende psykiske tilstand, men omvendt havde Skadelidte nok ikke udviklet så mange og omfattende psykiatriske symptomer, hvis hun og hendes livsrammer havde været anderledes"*.

Videre fremgår det af besvarelsen af spørgsmål C, at det er sandsynligt, at forurettedes angst, konstante alarmberedskab, følsomhed for stimuli og søvnforstyrrelser primært er knyttet til den udøvede vold den 11. maj 2019.

I overensstemmelse hermed oplyser D ved besvarelsen af spørgsmål 1 og 3, at den udøvede vold utvivlsomt har været udløsende for forurettedes psykiske klager og sygemelding i perioden efter den udøvede vold den 11. maj 2019.

Ved besvarelsen af spørgsmål B oplyser D, at hun er enig med Arbejdsmarkedets Erhvervs-sikring i, at forurettede kan diagnosticeres med diagnosen uspecificeret belastningsreaktion, og at en uspecificeret belastningsreaktion almindeligvis varer i maksimalt to år.

Det er irrelevant for D's vurdering af spørgsmålet om årsags-sammenhæng, at hun ved besvarelsen af spørgsmål SS Adc. oplyser, at de psykiske klager ikke er blevet forværret grundet de fysiske smerter.

B oplyser ved besvarelsen af spørgsmål B og C, at forurettede umiddelbart efter voldsudøvelsen havde ømhed, nedsat kraft og smerter i højre underarm og håndled, og at der er overensstemmelse mellem de subjektive klager og objektive fund.

Opsummerende oplyser B ved besvarelsen af spørgsmål 2, at der er årsagssammenhæng mellem voldsudøvelsen og de fund, der er gjort ved egen læge i maj 2019 (bilag 4 og 29).

Videre oplyser B ved besvarelsen af spørgsmål F, at der er en tilstand i håndleddet, der kan være forårsaget af et traume, men at der også er beskrevet degenerative forandringer. Det fremgår videre, at det ikke kan afvises, at den beskrevne læsion skyldes voldudøvelsen, men at det afhænger af den anvendte kraft.

Ved besvarelsen af spørgsmål F konkluderes det, at: *"Det er derfor overvejende sandsynligt at der er anden årsag end traumet der er årsag til de varige gener mens der har været forbigående gener (forstuvning) efter traumet. Dette under forudsætning af at kraften ikke har været tilstrækkelig ved hændelsen hvilket de primære symptomer bekræfter at den ikke har"*.

Dette er i overensstemmelse med besvarelsen af spørgsmål A og 1.

B oplyser videre ved besvarelsen af spørgsmål 2, at:

"Det er derimod ikke overvejende sandsynligt at den anmeldte hændelse er årsag til den beskrevne udvikling i smerter, snurren i 5. finger og nedsat bevægelighed der efterfølgende beskrives. Herunder at det skulle have medført både læsion i ledbånd og i det såkaldte TFCC."

"Den beskrevne hændelse har ikke været tilstrækkelig kraftfuld til at kunne medføre de beskrevne fund (der delvist beskrives som degenerative forandringer) der gøres efterfølgende ligesom der er ualmindeligt at en distortion/contusion forværres over tid (er en forbigående hævelse eller muskulær/sene påvirkning)".

Videre oplyser B ved besvarelsen af spørgsmål 3, at de primære fund skønsmæssigt har været årsag til sygemelding fra den 11. maj 2019 i op til 3 måneder, og at den efterfølgende sygemelding skønsmæs-

sigt kan være delvist forårsaget af voldsudøvelsen i 1-2 måneder. Forværringen af generne i håndleddet efter de første 4-5 måneder skyldes med overvejende sandsynlighed ikke voldudøvelsen.

Generne fra håndleddet fra cirka midt oktober 2019 og frem skyldes således efter B's opfattelse med overvejende sandsynlighed ikke voldudøvelsen den 11. maj 2019.

Besvarelsene fra D's og B's understøtter, at det lempede beviskrav i denne volds-offerregressag er opfyldt, og at det er mere sandsynligt, at forurettedes psykiske og fysiske gener, som medførte sygemelding og uarbejdsdygtighed i perioden fra den 11. maj 2019 til den 22. november 2020, ikke ville være indtrådt uden volden, end at de psykiske og fysiske gener ville være indtrådt også uden den udøvende vold.

Det er irrelevant for vurderingen af årsagssammenhæng mellem den udøvede vold og forurettedes psykiske og fysiske gener, at det på baggrund af besvarelsene fra D's og B's kan konstateres, at de psykiske gener fylder mere i det samlede symptombillede i perioden fra september/oktober 2019 og frem.

D's besvarelse understøtter desuden, at den udøvede vold var den udløsende faktor for forurettedes sygemelding og uarbejdsdygtighed den 11. maj 2019, og at generne som følge af den udøvede vold efterfølgende har været medvirkende til sygemeldingen og uarbejdsdygtigheden.

3.5 Egen skyld

Boet har anført, at forurettede udviste egen skyld ved at håndtere Skadevolder s, efter hun kun havde været ansat i 11 dage, selvom hun var vidende om, at Skadevolder kunne være udadreagerende. Dette bestrides.

Sagsøger bemærker først og fremmest, at det fremgår af den psykiatriske speciallægeerklæring af 16. december 2020 (bilag 23, side 3), at forurettede ikke var *"bekendt med at der tidligere havde været voldsomme episoder med pågældende beboer"*.

Sagsøger bemærker videre, at forurettede på tidspunktet for overfaldet den 11. maj 2019 var uddannet social- og sundhedshjælper, og at hun ad flere omgange havde arbejdet som ufaglært social- og sundhedshjælper (bilag 23, side 3), herunder i seks måneder på demenshuset [REDACTED]. Det må således lægges til grund, at forurettede var fagligt kvalificeret til at håndtere skadevolder.

Boet har desuden anført, at forurettede og forurettedes kollegas forsøg på at give Skadevolder en beroligende pille var et udtryk for, at de ville "tvinge" Skadevolder til at tage pillen, og at dette var et udtryk for en ulovlig magtanvendelse. Dette bestrides.

Det fremgår ikke af sagens bilag, at forurettede eller plejepersonalet ville "tvinge" Skadevolder til at tage den beroligende pille, ligesom boet ikke har peget på forhold, der kan betegnes som fagligt uforsvarlige.

I tillæg hertil bemærker Sagsøger, at det alene fremgår af hændelsesrapporten af 16. maj 2019 (bilag 1), at det lykkedes at give Skadevolder en pille i munden, men at den blev spyttet ud igen, og at forurettede på dette tidspunkt holdt Skadevolder i begge hænder med henblik på "*afledning og nærvær, som borger normalt er glad for*".

Det fremgår heller ikke af sagens bilag, at forurettede eller forurettedes kollegaer forsøgte at give Skadevolder medicin efter, at han havde spyttet pillen ud. Tværtimod fremgår det af hændelsesrapporten af 16. maj 2019 (bilag 1, side 2), at forurettede ikke havde mulighed for at forlade situationen, idet skadevolder "*tager meget hårdt om hendes håndled*" og holder dem "*låst*" i nedadgående retning, så forurettede ikke kan komme fri".

Forurettede har således ikke udvist egen skyld.

3.6 Lempelse efter erstatningsansvarslovens § 24 b

Det følger af erstatningsansvarslovens § 24 b, stk. 1, at erstatningsansvaret for en person, som på grund af sindssygdom, hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller lignende har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, kan nedsættes eller bortfalde, hvis det findes rimeligt under hensyn til personens sindstilstand, handlingens beskaffenhed eller omstændighederne i øvrigt, herunder navnlig forholdet mellem skadevolderens og skadelidtes evne til at bære tabet og udsigten til, at skaden kan fås godtgjort hos andre. Udgangspunktet er imidlertid, at sådanne personer er erstatningspligtige for skadegørende handlinger efter samme regler som sjælssunde personer, jf. lovens § 24 b, stk. 1, 1. pkt.

I relation til vurderingen efter erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1, gøres det nærmere gældende, at domstolene er meget tilbageholdende med at anvende lempelsesreglen i erstatningsansvarslovens § 24 b, stk. 1.

Det skal desuden fremhæves, at Skadevolder på skadestidspunktet var omfattet af en ansvarsforsikring, hvilket taler imod lempelse.

Det fremgår f.eks. af U2005.1259H, U2008.322V og U2011.1593V, hvor skadevolderne blev fundet skyldige i henholdsvis bedrageri og dokumentfalsk, blufærdighedskrænkelse og vold samt brugstyveri og dømt til psykiatrisk behandling med tilsyn af Kriminalforsorgen, jf. straffelovens § 68, at retten ikke fandt grundlag for at anvende lempelsesreglen i lovens § 24 b, stk. 1, på trods af, at skadevolderne i samtlige af sagerne på gernings-tidspunktet var utilregnelige på grund af sindssygdom, jf. straffelovens § 16.

Det fremgår af de nævnte domme, at domstolene ved vurderingen af, om lempelsesreglen i erstatnings-ansvarslovens § 24 b skal finde anvendelse, lægger vægt på forholdenes grovhed samt karakteren af skadevolderens sindstilstand.

I forlængelse heraf henvises til dommen U2021.3856Ø, hvor skadevolder blev dømt i medfør af straffelovens § 244, idet skadevolder havde slået forurettede i ansigtet med knyttet hånd. Som følge heraf pådrog, forurettede sig gener i form af blandt andet nakkesmerter, hovedpine og hukommelsesbesvær, hvorfor hun som følge heraf fik udbetalt erstatning og godtgørelse. På baggrund af den udbetalte erstatning og godtgørelse udgjorde regreskravet kr. 513.085,41.

Skadevolderen havde under regressagen påberåbt sig erstatningsansvarslovens § 24 b. Under straffesagen blev skadevolderen idømt ambulant behandling ved psykiatrisk afdeling. Skadevolderen blev tilset af psykiatrien hver 14. dag og var tilkendt førtidspension. Hverken by- eller landsretten fandt grundlag for at lempe kravet eller lade det bortfalde henset til skadevolderens adfærd og de følger, som denne adfærd resulterede i for forurettede.

Idet en skadevolder er erstatningspligtig efter de samme regler som sjælsunde personer samt domstolenes restriktive praksis, for så vidt angår lempelse, gøres det gældende, at der ikke er grundlag for lempelse efter erstatningsansvarslovens § 24 b. Dette uanset Skadevolder s tilstand og diagnoser på skades-tidspunktet.

Det gøres endvidere gældende, at erstatningsansvarslovens § 24 b, stk. 1, under ingen omstændigheder kan føre til, at boets erstatningsansvar helt skal bortfalde. Såfremt retten måtte finde, at en af bestemmelserne finder anvendelse, kan det derfor alene føre til, at boets erstatningsansvar ned-sættes.”

Boet efter
dokument anført:

Skadevolder

har i sit påstands-

"ANBRINGENDER

1. Til støtte for den nedlagte påstand overfor sagsøgeren gøres følgende gældende;

Det følger af offererstatningslovens § 1, at staten yder erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af borgerlig straffelov mv., og i henhold til lovens §17 indtræder staten, i det omfang der ydes erstatning, i skadelidtes krav mod skadevolderen.

Da sagsøgeren udøver regres, indtræder sagsøgeren i forurettedes rettigheder. Sagsøgeren kan derfor ikke få bedre ret end forurettede kunne få, hvis hun selv havde ført sagen mod sagsøgte.

Sagsøgeren har ikke godtgjort, at de erstatningsretlige betingelserne i relation til sagsøgte er opfyldt.

1.1. Ansvarsgrundlag

Sagsøgeren har ikke godtgjort, at afdøde har handlet ansvarspådragende overfor/i relation til forurettede ved hændelsen den 11. maj 2019.

Efter modtagelse af adciteredes svarskrift bør retten lægge til grund, at det ikke er Skadelidte, der var den faktisk forurettede - og dermed heller ikke var den tilskadekomne – ved hændelsen den 11. maj 2019, men derimod forurettedes kollega, C. Følgende skal fremhæves fra adciteredes svarskrift:

"Det var ikke skadelidte, men kollegaen C, der gav Skadevolder hans medicin den 11. maj 2019, og der var på ingen måde tale om tvang eller forsøg på tvang ved hændelsen.

C gav Skadevolder medicinen i hånden i et lille bæger, så han selv kunne få det i munden. Han spyttede dog medicinen ud igen.

Herefter tog Skadevolder fat i C håndled og ville ikke umiddelbart give slip igen. C bad derfor stille og roligt skadelidte om at aktivere alarmen på sin telefon, hvorefter skadelidte begyndte at løbe, mens hun råbte, hvilket gjorde Skadevolder bange/utryg."

Subsidiært gøres det gældende, at er der en sådan tvivl om, hvad der skete den 11. maj 2019, herunder hvem det skete mod, at retten bør lade tvivlen

komme afdøde til gode, og således lægge til grund, at det ikke er godtgjort, at afdøde har handlet ansvarspådragende overfor forurettede.

Sagsøgeren har (tilsyneladende) fundet betingelserne for erstatning opfyldt som følge af, at forurettede har anmeldt hændelsen til politiet. Politiet har ikke afhørt C, og sagsøgeren har ikke fundet anledning til at tilvejebringe oplysninger om hændelsen udover forurettedes egen forklaring herom samt de oplysninger, som adciterede har bistået med.

De oplysninger adciterede har bistået med er i form af anmeldelsen af forurettedes arbejdsskade, hvilken ligeledes alene er baseret på forurettedes egen forklaring og uden at undersøge hændelsen nærmere, jf. adciteredes besvarelse af opfordring D og E.

I det omfang, at retten måtte finde, at sagsøgeren har godtgjort, at Skadelidte er forurettede i relation til hændelsen den 11. maj 2019, har sagsøgeren ikke godtgjort, at afdøde havde forsæt til at begå vold mod forurettede, herunder havde til hensigt at udøve vold med personskade til følge.

Der kan endvidere stilles spørgsmålstegn ved, om der er udøvet vold i henhold til straffeloven, idet et (ikke kraftigt) greb i armen ikke kan anses for strafbart (der henvises til note 1467 til straffelovens § 244, karnov-group.dk.) Dette spørgsmål kan særligt stilles i lyset af den ortopædiske skønserklæring.

Sagsøgeren har vurderet, at afdøde har udøvet vold over for forurettede den 11. maj 2019, idet sagsøgeren har lagt særlig vægt på de skader, forurettede pådrog sig på sit håndled og dertil også fik en psykisk belastningsreaktion sammenholdt med den beskrevne situation, hvor afdøde, i anmeldelsen til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, beskrives som vred, bilag 8.

Sagsøgeren har om afdødes handling, i sin replik, endvidere henvist til oplysninger fra adciterede om afdødes adfærd forud for hændelsen, hvorefter afdøde skulle være kendt som én, der kunne være voldsom og udadreagerende, når han var frustreret og vred.

Som bilag Adc. B har adciterede fremlagt afdødes journalmateriale fra sin tid som beboer på plejehjemmet. Disse oplysninger støtter ikke, at afdøde skulle have været kendt som en, der var voldsom og udadreagerende. En beskrivelse som afdødes hustru ikke kendte og heller ikke var blevet gjort bekendt med inden hændelsen den 11. maj 2019.

Dette understøttes af adciteredes svarskrift, hvoraf det fremgår, at hændelsen den 11. maj 2019 i udgangspunktet ikke var voldsom, *”men at skadelidte ved sin voldsomme reaktion skabte situationen, som gjorde afdøde urolig”*.

Afdøde var dement og havde ikke længere noget sprog, hvorfor det ikke forud for hans dødsfald var muligt at få hans forklaring om hændelsen og/eller at få klarhed over, hvem afdøde tog fat i.

Hertil kommer, at Anklagemyndigheden ved afgørelse af 18. juni 2020, bilag B, har afvist at genoptage straffesagen med den begrundelse, at forurettede ikke havde anført konkrete omstændigheder, der understøttede, at afdøde havde forset til at begå vold mod hende. Dette på trods af, at Anklagemyndigheden havde samme oplysninger til rådighed om hændelsen som Erstatningsnævnet og sagsøgeren.

Sagsøgerens regreskrav er betinget af, at afdøde har handlet ansvarspådragende, idet der er enighed om, at der ikke gælder en lavere ansvarsnorm for personer, der ikke er *”sjælssunde”*.

Det kan i den forbindelse imidlertid ikke udelukkes, at afdøde har følt sig utryg og presset over, at forurettede og C var to om at give ham den medicin, han angiveligt ikke ønskede at indtage, og derfor mest sandsynligt har reageret afværgende, herunder særligt, da han ikke havde noget sprog.

Sagsøgeren har ikke på det foreliggende grundlag godtgjort, at afdødes handling var tilsigtet, herunder særligt, da adciterede til Erstatningsnævnet har oplyst, at afdøde havde en *vis* forståelse for, at der var sket noget dårligt, som han havde været del af, men *ikke* havde fornemmelse af situationen, bilag 21.

Sagsøgeren har ikke godtgjort, at afdøde var i stand til at træffe en beslutning om at forlade situationen, særligt ikke da forurettede og/eller C havde taget afdøde i hånden.

Måtte retten finde, at afdøde har handlet ansvarspådragende, gøres det gældende, at forurettede har udvist egen skyld, da hun ved sin egen adfærd optrappede situationen, ligesom hun ikke håndterede afdøde korrekt. Hun burde have ladet sin kollega håndtere afdøde og/eller kaldt på assistance, da hun var uerfaren og utryg i arbejdet. Dette særligt, da hun, jf. beskrivelsen i anmeldelsen, var af den opfattelse, at afdøde kunne være udadreagerende. Forurettede havde alene været på afdelingen i 11 dage og qua sin korte ansættelse havde hun alt andet lige ikke et godt kendskab

til afdøde, ligesom afdøde næppe har haft et sådant kendskab til hende, at han har været tryk ved hende i en sådan situation.

Forurettede har herved udvist egen skyld i et sådant omfang, at erstatningen i relation til sagsøgte bør bortfalde og subsidiært nedsættes med halvdelen og mere subsidiært med 1/3.

1.2. Årsagssammenhæng

I relation til spørgsmålet om årsagssammenhæng følger det af såvel teori som retspraksis, at det er sagsøgeren, der med overvejende sandsynlighed skal godtgøre, at der er årsagssammenhæng mellem hændelsen og personskaden. Enhver tvivl om årsagssammenhæng skal således komme sagsøgeren bevismæssigt til skade.

Det bestrides, at der er grundlag for at lempe kravene til bevis for årsagssammenhæng i denne sag, herunder at Højesterets dom gengivet i U.2002.1496H er anvendelig og/eller er sammenlignelig med denne sag, særligt med henvisning til karakteren af den skadevoldende adfærd og følgerne heraf.

Sagsøgeren har ikke godtgjort, at der er årsagssammenhæng (hverken helt eller delvist) mellem hændelsen den 11. maj 2019 og den anførte personskade og herunder forurettedes sygdomsopståelse i den periode, som sagsøgeren har betalt godtgørelse og erstatning for.

Med henblik på at løfte sin bevisbyrde har sagsøgeren henvist til journal mv. fra forurettedes egen læge og vurderingen foretaget af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Der henvises særligt til det anførte i sagsøgerens replik, side 9.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har ved afgørelse af 25. maj 2021 anerkendt, at ulykken den 11. maj 2019 er en arbejdsskade, og herunder anerkendt en skade hos forurettede i ligamentet i højre håndled og uspecifiseret belastningsreaktion, bilag 24.

Der er nu indhentet skønserklæringer i sagen fra henholdsvis en ortopædkirurg og en psykiater.

I relation til fysiske gener kan forurettede ved hændelsen den 11. maj 2019 (hvis det er hende, der var den skadelidte den konkrete dag) alene have pådraget sig forbigående gener og for en kortere periode. Følgende fremgår af besvarelsen af spørgsmål A i skønrapport af 24. maj 2023 fra ortopædkirurg B ;

"Jeg finder det derfor mindre sandsynligt at skadelidte ved hændelsen har pådraget sig læsion af ledbånd/TFCC-læsion men overvejende sandsynligt en forstuvning."

I besvarelsen af spørgsmål C har skønsmanden bl.a. anført følgende;

"... let bløddelsømhed efter contusions/distorsionslignende traume. De gener der beskrives 140519 kan med overvejende sandsynlighed være forårsaget af arbejdsskaden."

I besvarelsen af spørgsmål F;

"Det er derfor overvejende sandsynligt at der er anden årsag end traumet der er årsag til de varige gener mens der har været forbigående gener (forstuvning) efter traumet. Dette under forudsætning af at kraften ikke har været tilstrækkelig ved hændelsen hvilket de primære symptomer bekræfter at den ikke har." (Min understregning)

På baggrund af denne vurdering fra skønsmanden har sagsøgeren ikke løftet bevisbyrden for, at forurettede har pådraget sig andet end en mindre forstuvning og/eller, at hendes fortsatte smerter i håndleddet skyldes hændelsen den 11. maj 2019.

Udover de fysiske smerter har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anerkendt en psykisk belastningsreaktion.

Der er enighed mellem parterne om, at forurettede ikke var berettiget til erstatning i henhold til offererstatningsloven og dermed også erstatningsansvarsloven, hvis det ikke var hende, afdøde tog fysisk fat i. Der henvises i den forbindelse til sagsøgerens processkrift 2.

Hvis retten finder, at det er forurettede, afdøde tog fat i, har sagsøgeren godtgjort, at forurettede fik en psykisk reaktion som følge af hændelsen, men sagsøgeren har ikke løftet bevisbyrden for, at de fortsatte psykiske gener skyldes hændelsen den 11. maj 2019.

Fra psykiatrisk skønserklæring af 3. juni 2023 fra D skal følgende fremhæves fra besvarelsen af spørgsmål A;

"Det sker formentlig dagligt, at en patient på ét af de danske plejehjem tager fat i en medarbejder, uden medarbejderens ønske. Almindeligvis har denne handling ingen konsekvenser og ingen psykiske eller fysiske følger for medarbejderen. Hvis medarbejderen

efterfølgende får fysiske smerter, er det mere almindeligt, at han/hun også vil få en psykisk reaktion.”

Dertil afhænger risikoen for at udvikle psykiske mén af de aktuelle psykosociale rammer.

I referatet fra de fire psykologsamtaler ses således, at ^{Skadelidte} allerede d. 11. juni 2019 oplyser: *Episoden fra arbejdspladsen fylder angiveligt ikke mere.* Det er omvendt de hjemlige forhold, der er svært for hende at overskue. Hendes mand arbejder meget, idet han har to autoværksteder. Således har psykologen d. 5. juli 2019 beskrevet: *Netop nu har hun to små børn og står for første gang alene med hjemmet. Tidligere har de boet hos familien og været flere generationer under samme tag. Nu bor den øvrige familien i XXXX og kommer ikke lige forbi. At sørge for børnene (ofte alene) og for hjemmet synes at være for meget for hende, når hun også på arbejdspladsen udfordres.* D. 6. august 2019 er ligeledes beskrevet: *Man får indtryk af at klienten konstant overbelastes og der ses fortsat symptomer. Hun synes at have nok i at passe de to små børn og at holde hus for sin familie. Aktuelt fremstår klienten ikke robust, men præget af overbelastning.*”

I skønsmandens besvarelsen af spørgsmål 3 skal følgende fremhæves;

”Der henvises hér til svar på spørgsmål 1 fra rekvirenten. ^{Skadelidte} blev uden tvivl sygemeldt relateret til såvel den fysiske skade som sin psykiske reaktion på hændelsen (se notat af egen læge d. 20. maj 2019).

Omvendt har psykologen, hvor hun gik i sommeren 2019 vurderet, at: *Episoden fra arbejdspladsen fylder angiveligt ikke mere og Hun synes at have nok i at passe de to små børn og at holde hus for sin familie.* Der er så først igen en beskrivelse af den psykiske tilstand ved undersøgelse af speciallæge d. 16. december 2020, hvor der er anført adskillige psykiske klager, - heraf flere relateret til hændelsen d. 11. maj. I det ønskede tidsrum kan jeg således ikke vurdere i hvor høj grad sygemeldingen skyldtes den psykiske helbredstilstand relateret til arbejdsskaden, den fysiske håndledsskade eller de svært overkommelige hjemlige forhold.”

Endelig skal der fra den supplerende skønserklæring fra psykiater D fremhæves følgende;

”Ud fra disse svar, er det ikke sandsynligt, at klager har haft fysiske smerter fra september 2019 og frem. Ud fra ortopædkirurgens svar

kan de psykiske klager således ikke være blevet forværrede grundet smerter – hvilket jeg nævnte kunne være en mulighed.”

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har vurderet, at forurettede er påført et varigt mén som følge af psykiske gener. Denne vurdering er imidlertid foretaget i henhold til arbejdsskadesikringslovens § 12, stk. 2, formodningsreglen, hvorefter, det er Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der skal godtgøre med overvejende sandsynlighed, at de anførte gener *ikke* skyldes skaden.

I nærværende sag er det imidlertid sagsøgeren, der skal godtgøre, at de anførte gener, med overvejende sandsynlighed, skyldes hændelsen og er årsagen til den fulde sygeperiode. På baggrund af den psykiatriske skønserklæring er denne bevisbyrde ikke løftet.

Sagsøgerens regreskrav vedrørende godtgørelse for svie og smerte angår perioden 11. maj 2019 og ca. 382 dage frem og for så vidt angår erstatning for tabt arbejdsfortjeneste vedrører dette krav perioden 1. oktober 2019 til 22. november 2020.

Det følger af den ortopædiske skønserklæring, at der maksimalt er årsagssammenhæng mellem hændelsen den 11. maj 2019 og en sygemelding som følge af fysiske smerter i op til 3 måneder og derefter kan der alene være delvist årsagssammenhæng i op til 2 måneder. Det fremgår af besvarelsen af spørgsmål D og 3;

”Almindeligvis vil der efter en kontusion/distorsion gå mellem 2-13 uger før opheling. Dette er dog et skøn og er helt afhængigt af den tilgrundliggende årsag og kan både være kortere og længere tid end det her angivne.

Efter klager og fund den 140519 burde det dog hele indenfor den anførte tidsramme.”

Og

”De beskrevne primære fund har været årsag til sygemelding fra 110519 og i op til 3 måneder (skønsmæssigt ud fra traumets karakter og fund ved første lægelige konsultation).

Den efterfølgende sygemelding kan skønsmæssigt være delvist forårsaget af traumet i 1-2 måneder (i det håndledsbelastende social- og sundhedsarbejde skadelidte udfører) hvorefter sygemeldingen alene er på grund af den beskrevne forværring der med overve-

jende sandsynlighed ikke kan tilskrives arbejdsskaden. Det med baggrund i at skadelidte ville kunne vende delvist tilbage til sit arbejde med skånefunktioner i starten.”

Det fremgår af den psykiatriske skønserklæring, at en psykisk belastningsreaktion maksimalt kan vare i op til 2 år. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål B. Det vil sige, at afgørelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, hvorefter der tilkendes et varigt mén, ikke er korrekt.

Konkret i relation til forurettede har skønsmanden lagt særlig vægt på, at psykiateren ved samtalerne med forurettede har vurderet, at episoden på arbejdspladsen ikke længere fylder noget hos forurettede allerede ved konsultationen den 11. juni 2019.

Det vil sige, at der maksimalt kan være årsagssammenhæng mellem hændelsen den 11. maj 2019 og sagsøgerens sygemelding som følge af psykiske gener og/eller fysiske smerter frem til den 11. august 2019 og delvist yderligere frem til 11. oktober 2019. Dette særligt med henvisning til, at skønsmænd, D , i sin supplerende besvarelse har anført, at det ikke er sandsynligt, at den forværring, der ses i de psykiske klager, skyldes fysiske smerter, som kan henføres til hændelsen.

Sagsøgeren har således ikke godtgjort med tilstrækkelig sandsynlighedsvægt, at der er årsagssammenhæng mellem hændelsen og hele den periode, der er udbetalt godtgørelse og/eller erstatning på baggrund af.

Måtte retten finde, at forurettede var berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste som følge af hændelsen efter den 11. august 2019, bør erstatningen nedsættes skønsmæssigt, da forurettedes sygemelding i det væsentlige skyldes andre forudbestående og/eller konkurrerende forhold/gener. Der henvises i den forbindelse til skønserklæringerne i sagen samt til U2021.1644V og FED 2014.215V.

Endelig bør en eventuel godtgørelse og/eller erstatning nedsættes i henhold til erstatningsansvarslovens § 24 b, under hensyn til afdødes sindstilstand, handlingens beskaffenhed og/eller omstændighederne i øvrigt.

2. Til støtte for den nedlagte påstand overfor adciterede gøres følgende gældende;

Måtte sagsøgte/adcitanten blive idømt at betale sagsøgerens regreskrav helt eller delvist skal adciterede friholde adcitanten, da adciterede - eller en for hvis handlinger adciterede hæfter, herunder Plejehjem - har

handlet ansvarspådragende i forbindelse med hændelsen den 11. maj 2019.

Plejehjem har ikke iagttaget sin pligt til at yde personlig hjælp, omsorg og pleje af den fornødne kvalitet. Plejehjem har syge og demente, herunder svært demente borgere, som afdøde, i sin varetægt og har ansvaret for at sikre, at dagligdagssituationer håndteres professionelt, så der er den fornødne sikkerhed for både beboere og personale.

Plejehjem har ikke iagttaget sin pligt til at have en sammensætning af personale med tilstrækkelige faglige kompetencer og erfaring med at arbejde med demente borgere, ligesom de ikke har sikret sig, at personalet var tilstrækkelig vejledt til at håndtere situationer, som den konkret beskrevne og i relation til eventuel magtanvendelse.

Følgende skal i den forbindelse fremhæves fra besvarelsen af spørgsmål A i psykiatrisk skønserklæring af 3. juni 2023;

”Er der f.eks. 1) en usikkerhed på, om situationen er tacklet korrekt, er der større risiko for en psykisk reaktion. Dette kunne være muligt i Skadelidte’s tilfælde, da a) Skadelidte aldrig er blevet færdiguddannet.

...

En usikkerhed kunne også være relateret til, at b) hun var nyansat (ikke bekendt med stedets procedurer eller tryk ved kollegerne). Andet steds er det dog oplyst, at hun havde været i praktik dette sted. Hendes udtalelser må derfor ses som, at hun følte sig som ny på stedet – og dermed usikker på, hvad hun skulle gøre. Således oplyses også til psykolog d. 5. juli 2019: *Kl. fortæller at hun har svært ved at stå med ansvaret alene. At hun mister overblikket hurtigt. Det er uvist – men sandsynligt – at det også var tilfældet før hændelsen. Man bemærker også, at hun til psykologen d.23. maj – ikke i overensstemmelse med virkeligheden – oplyser, at hun er færdiguddannet.*

Usikkerheden kunne også være relateret til – som beskrevet i én af de to sagsbeskrivelser – at Skadelidte tog beboerens hænder for at berolige ham. Det er ikke en almindelig adfærd at berøre et menneske, der er opkørt (hvilket oftest skyldes en bagvedliggende angst), da en berøring ofte øger angsten - og dermed aggressionen.”

På baggrund af denne besvarelse bør retten lægge til grund, at Plejehjem ikke havde sikret sig, at forurettede var fagligt og personligt i stand til at håndtere de demente, herunder afdøde, ligesom Plejehjem ikke havde sikret sig, at forurettede var bekendt med stedets

procedurer mv., og endelig at forurettede ikke håndterede afdøde fagligt korrekt den 11. maj 2019.

Plejhjem har ved hændelsen foretaget ulovlig magtanvendelse, da forurettede og hendes kollega havde fået afdøde gelejdet hen til sin egen bolig, men ikke desto mindre tvang afdøde til at tage en beroligende pille ved at putte den i munden på ham efter, at det ikke var lykkedes at få ham til at tage den. Afdøde havde således givet udtryk for, at han ikke ville have pillen, hvilket forurettede ikke var i tvivl om, jf. bl.a. hendes forklaring til politiet, bilag Adc. 2, A.

Det er endvidere ikke godtgjort, at forurettede opfyldte betingelserne for at måtte give afdøde medicin.

Hvis Plejhjem, som havde afdøde i sin varetægt, havde iagttaget sine forpligtelser kunne situationen være undgået og/eller det kunne være undgået, at situationen blev optrappet, og at afdøde derfor reagerede uhensigtsmæssigt, hvorved en eventuel personskade ligeledes kunne være undgået."

Kommune har i sit påstandsdokument anført:

"ANBRINGENDER

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det overordnet gældende, at Forsikringsselskab A/S er nærmest til at bære et eventuelt erstatningsansvar i sagen.

Det gøres gældende, at der ikke er grundlag for at pålægge Kommune ved Plejhjem et erstatningsansvar i sagen.

1. Ansvar og årsagssammenhæng

Adcitanten har ikke løftet bevisbyrden for, at Kommune (ved Plejhjem) – eller en for hvis handlinger Kommune hæfter - har handlet ansvarspådragende i forbindelse med hændelsen den 11. maj 2019.

Det gøres gældende, at Kommune (ved Plejhjem) har sørget for den nødvendige og relevante bemanning på Afdeling, herunder i forhold til håndtering af Skadevolder. Der var ansat 5 medarbejdere til at håndtere 16 borgere, hvilket var fuldt ud tilstrækkeligt.

Der var endvidere fastansatte tilknyttet afdelingen med relevant uddannelse. Plejehjem har således sørget for en sammensætning af personale med tilstrækkelige faglige kompetencer og erfaring med at arbejde med demente borgere.

Endvidere var personalet tilstrækkeligt vejledt og uddannet i relation til eventuel magtanvendelse.

Skadelidte havde givet udtryk for, at hun var vant til at arbejde med demente borgere, ligesom hun var uddannet social- og sundhedshjælper, og derfor var fuldt ud kompetent til at bistå det fastansatte personale med opgaver på de forskellige afdelinger, herunder på Afdeling .

Skadelidte var ikke alene på afdelingen, og der var ikke nogen usædvanlige forhold, der gjorde sig gældende den pågældende dag, ligesom Skadevolder befandt sig på et kendt og trygt område.

Der er ikke noget at bebrejde Kommune (ved Plejehjem) i anledning af hændelsen, og det forekommer ikke umiddelbart klart, hvilke tiltag adciterede – eller en for hvis handlinger adciterede hæfter – skulle have foretaget, som ville have forhindret hændelsen. Det gøres endvidere gældende, at der foreligger en sådan tvivl om, hvad der skete den 11. maj 2019, herunder hvem det skete mod, at der ikke er grundlag for at pålægge Kommune et erstatningsansvar. Beskrivelsen af hændelsen i anmeldelsen fremlagt som bilag 1 er alene baseret på Skadelidte ' egen forklaring omkring hændelsen, og politiet har ikke afhørt kollegaen, C .

Det bestrides, at adcitanten har dokumenteret, at der var tale om magtanvendelse i forbindelse med, at Skadevolder blev tilbudt sin sædvanlige medicin den 11. maj 2019.

Endvidere bestrides det, at det var skadelidte, der gav Skadevolder medicinen.

Det var kollegaen, C , der gav Skadevolder medicinen i hånden i et bæger, så han kunne tage medicinen i munden. Han spyttede dog medicinen ud igen. Der var på intet tidspunkt tale om, at personalet forsøgte at tvinge Skadevolder til at tage sin medicin.

Det havde ikke tidligere været nødvendigt at bruge magtanvendelse i forhold til Skadevolder , ligesom det ikke var nødvendigt den 11. maj 2019.

Det bestrides, at Plejehjem og/eller kollegaen, C, har optrappet situationen, således at Skadevolder reagerede uensigtsmæssigt. Der var tværtimod tale om, at kollegaen forsøgte at nedtrappe situationen og berolige Skadevolder, men at skadelidte ved sin voldsomme reaktion skabte en situation, som gjorde ham urolig.

Det bestrides, at svarene i skønserklæring af 3. juni 2023 fra D kan tages til indtægt for, at Plejehjem skulle have pådraget sig et ansvar ved f.eks. ikke at have sikret sig, at Skadelidte var fagligt og personligt i stand til at håndtere de demente, herunder afdøde. Skønsmanden er blevet anmodet om at vurdere spørgsmålet om årsagssammenhæng og har hverken mandat eller kompetence til generelt at udtale sig om, hvad der er den fagligt korrekte måde at håndtere en dement borger på et plejehjem på.

Det bestrides i den forbindelse, at det skulle være fagligt ukorrekt at holde Skadevolder i hænderne med henblik på *"afledning og nærvær, som borger normalt er glad for"*, jf. bilag 1. Skadevolder reagerede positivt på omsorg, og det plejede således at hjælpe at tage ham i hænderne for at berolige ham.

Det bestrides under alle omstændigheder, at der er årsagssammenhæng mellem en evt. undladelse/handling fra Plejehjem's side og den konkrete hændelse. Det bestrides således, at adcitanten har løftet bevisbyrden for, at yderligere instruktion eller tilsyn ville have forhindret hændelsen, jf. bl.a. U.2002.2443/2H.

Til støtte for at adcitanten ikke kan løfte bevisbyrden for, at der kan pålægges Kommune et erstatningsansvar i sagen, henvises endvidere til FED2006.56V og U.2020.724V.

2. Medicinsk årsagssammenhæng

For så vidt angår den medicinske årsagssammenhæng kan Kommune i det hele henholde sig til de anbringender, som Forsikringsselskab har gjort gældende i hovedsagen.

På baggrund af de under sagen indhentede skønserklæringer fra henholdsvis en ortopædkirurg og en psykiater gøres det således gældende, at Skadelidte ved hændelsen den 11. maj 2019 (hvis det er hende, der var den skadelidte i den konkrete dag) alene kan have pådraget sig forbigående gener.

Sagsøger's regreskrav vedrører perioden den 1.oktober 2019 til 22. november 2020.

På baggrund af den ortopædiske skønserklæring er der maksimalt årsagssammenhæng mellem hændelsen den 11. maj 2019 og en sygemelding som følge af fysiske smerter i op til 3 måneder, og derefter kan der alene være delvist årsagssammenhæng i op til 2 måneder.

Det vil sige, at der maksimalt kan være årsagssammenhæng mellem hændelsen og smerter i håndleddet frem til den 11. august 2019 og delvist yderligere frem til 11. oktober 2019.

For så vidt angår de psykiske gener har psykiater D i supplerende erklæring af 5. september 2023 forholdt sig til den ortopædkirurgiske skønserklæring og har på den baggrund angivet følgende:

"Ud fra disse svar, er det ikke sandsynligt, at klager har haft fysiske smerter fra september 2019 og frem. Ud fra ortopædkirurgens svar kan de psykiske klager således ikke være blevet forværrede grundet smerter..."

Der ses således ikke at være dokumenteret årsagssammenhæng mellem hændelsen og eventuelle psykiske klager fra september 2019 og frem.

Afgørelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i arbejdsskadesagen har ikke relevans for vurderingen af årsagssammenhæng i nærværende sag, eftersom afgørelsen er truffet på baggrund af den lovregulerede bevisbyrderegel i arbejdsskadesikringsloven § 12, stk. 2, hvorefter det er Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der skal godtgøre med overvejende sandsynlighed, at de anførte gener ikke skyldes skaden. I nærværende sag, er det imidlertid adcitanten, der skal godtgøre, at de anførte gener med overvejende sandsynlighed skyldes hændelsen og er årsag til den fulde sygeperiode.

Da adcitanten udøver regres, indtræder adcitanten i Skadelidte's retigheder. Adcitanten kan derfor ikke få bedre ret end Skadelidte kunne få, hvis hun selv havde ført sagen mod Kommune. Der skal således foreligge bevis for, at det er mere end overvejende sandsynligt, at det er hændelsen, der har medført de angivne gener og tab. Der slækkes ikke generelt på beviskravet ved arbejdsskader, jf. bl.a. U.2007.2468V og Lærebog i Erstatningsret af Bo von Eyben mfl., 9. udg. side 326.

Måtte retten finde, at Skadelidte var berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste som følge af hændelsen, og herunder efter den 11. august 2019, bør erstatningen nedsættes skønsmæssigt, da Skadelidte

sygemelding i det væsentlige skyldes andre forudbestående og/eller konkurrerende forhold/gener.

3. Egen skyld

Såfremt Retten mod forventning måtte finde, at der kan pålægges

Kommune et erstatningsansvar i sagen, gøres det gældende, at erstatningsansvaret skal bortfalde eller nedsættes med henvisning til skadelidtes egen skyld, da hun ved sin egen adfærd optrappede situationen.

Forsikringsselskab kan ikke opnå en bedre ret i det indbyrdes forhold overfor Kommune, end den skadelidte ville have.

Skadelidte har udvist egen skyld i et sådant omfang, at erstatningen bør bortfalde og subsidiært nedsættes med halvdelen og mere subsidiært med 1/3.

4. Indbyrdes fordeling

Subsidiært gøres det gældende, at adciterede maksimalt skal bære 1/3 af erstatningspligten i det indbyrdes forhold mellem adcitanten og adciterede. Der henvises i den forbindelse bl.a. til Betænkning om Lempelse af erstatningsansvar mv. (KBET 1978 nr. 829) samt Lærebog i erstatningsret, 9. udgave fra 2019 af Bo von Eyben mfl., s. 494, hvoraf fremgår følgende:

"Der kan selvsagt ikke foretages en udtømmende opregning af, hvilke omstændigheder der kan øve indflydelse på fordelingen af det indbyrdes ansvar. Ud over de allerede nævnte omstændigheder (risikosynspunkter, sociale hensyn og handlingernes forskellige farlighedsgrad) kan det – navnlig når flere handler i forening – indgå i bedømmelsen, hvem der har været mest aktiv..."

Det må lægges til grund som ubestridt, at Skadevolder var den mest aktive part, og den part der var direkte involveret og udøvede den aktive handling, som Sagsøger gør gældende har påført skadelidte en sygeperiode og et tab. Det er derfor mest nærliggende, at det er Skadevolder, der bærer et eventuelt erstatningsansvar, og for hvis ansvar, der er tegnet ansvarsforsikring hos Forsikringsselskab A/S.

..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Hovedsagen BS [Nummer]

Erstatningsnævnet har ved afgørelser af 2. februar 2021 og 5. juli 2021 tilkendt Skadelidte godtgørelse for svie og smerte og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Efter offererstatningslovens § 17 indtræder staten i skadelidtes krav mod skadevolderen i det omfang der ydes erstatning. Skadevolder kan i en regressag gøre samme indsigelse gældende over for staten, som skadevolder ville have i en erstatningssag direkte mellem skadelidte og skadevolder.

Spørgsmålet er herefter om dansk rets almindelige regler om skadevolderes erstatningsansvar er opfyldt, herunder om Skadelidte som følge af episoden den 11. maj 2019 blev påført en personskade, der har berettiget hende godtgørelse for svie og smerte og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Ansvarsgrundlag

Det lægges til grund, at nu afdøde Skadevolder var dement, uden sprog og omfattet af den i erstatningsansvarslovens § 24 b, stk. 1, 1. pkt., omhandlende personkreds, der er erstatningspligtig for skadegørende handlinger efter samme regler som sjælsunde personer. Ved vurderingen af, om Skadevolder s handlinger kan tilregnes ham som forsætlige eller uagtsomme, skal man se på om den objektive gerning bærer klart præg af at høre til dem, der tilregnes en normal skadevolder som forsætlig eller uagtsom og ikke utilsigtet handling.

På baggrund af Skadelidte s forklaring, der er understøttet af sagens øvrige akter, herunder ulykkesanmeldelse af 16. maj 2019, politiets anmeldelsesrapport af 15. maj 2019 og de lægelige oplysninger fra egen læge, lægges det til grund, at Skadevolder var urolig, at Skadelidte og hendes kollega, C, besluttede at give Skadevolder beroligende medicin, at Skadelidte holdt om Skadevolder s hænder for at give ham nærvær, som han plejede at respondere positivt på, og at Skadevolder greb hårdt fat i begge Skadelidte s håndled, mens han pressede håndleddene i nedadgående retning.

Retten finder, at Skadevolder med denne adfærd har handlet i hvert fald groft uagtsom.

Retten finder ud fra en samlet vurdering af sagens oplysninger ikke, at Skadelidte har udvist egen skyld i forbindelse med håndteringen af Skadevolder .

Årsagssammenhæng og kausalitet

I en sag som den foreliggende, hvor der er statueret grov uagtsomhed og dermed klar culpa hos skadevolderen, lempes kravene til bevis for årsagssammenhæng. Ved vurderingen af, om der foreligger årsagsforbindelse mellem den foretagne handling og Skadelidte's fysiske og psykiske skader, skal det vurderes, om det er mere sandsynligt, at skaden ikke ville være indtrådt uden hændelsen den 11. maj 2019, end at skade ville være indtrådt også uden hændelsen.

Det lægges til grund, at Skadelidte inden hændelsen den 11. maj 2019 var i stand til at arbejde på fuld tid, at hun som følge af episoden blev sygemeldt, og at hun har været sygemeldt i den for sagen relevante periode fra den 11. maj 2019 til den 22. november 2020.

Retten finder på baggrund af de lægelige oplysninger i sagen, at hændelsen den 11. maj 2019 har været den udløsende faktor for sygemeldingen og efterfølgende medvirkende til den fortsatte sygemelding frem til den 22. november 2020. Retten finder, at det må anses for mere sandsynligt, at Skadelidte fysiske og psykiske følger ikke ville være indtrådt uden den ovenfor beskrevne handling den 11. maj 2019, end at følgerne ville være indtrådt også uden handlingen. Skaderne er således forårsaget af Skadevolder.

Det var efter karakteren af den udøvede handling endvidere påregneligt for Skadevolder, at Skadelidte ved hændelsen kunne pådrage sig både fysiske og psykiske lidelser.

Retten lægger efter det anførte til grund, at der er årsagssammenhæng og kausalitet mellem det fremsatte krav og de skader, der blev påført Skadelidte ved hændelsen den 11. maj 2019, og der foreligger derfor et erstatningsansvar.

Lempelse efter erstatningsansvarslovens § 24 b

Det fremgår af erstatningsansvarslovens § 24 b, stk. 1, 2. pkt., at erstatningen kan nedsættes eller endog helt bortfalde, for så vidt det findes billigt under hensyn til personens sindstilstand, handlingens beskaffenhed eller omstændighederne i øvrigt, derunder navnlig forholdet mellem den skadegørende og den skadelidendes evne til at bære tabet og udsigten til, at skaden kan fås godtgjort hos andre.

Retten finder ikke, at der er grundlag for at lade godtgørelsen eller erstatningen bortfalde eller nedsætte i medfør af erstatningsansvarslovens § 24 b, stk. 1, 2. pkt.

BS [Nummer]

Det lægges på baggrund af sagens oplysninger, herunder de afgivne vidneforklaringer til grund, at Skadelidte havde mange års erfaring som social- og sundhedshjælper, herunder erfaring med at arbejde med demente borgere, at hun ved ansættelsen fik udleveret en velkomstmappe, og at alle nye medarbejder på Plejehjem går rundt med en erfaren medarbejder i to til tre dage, hvor de bliver sat ind i opgaverne og vist rundt i huset.

Videre lægges det til grund, at Skadelidte den pågældende dag skulle passe Skadevolder alene, og at hendes kollegaer skulle passe de øvrige beboere på afdelingen. De var i alt fem medarbejdere på arbejde, hvilket er én mere end den normale normering. Skadelidte havde fået at vide, at Skadevolder skulle have fuld støtte, da han var dement og ikke havde noget sprog.

Retten finder ikke, at der er grundlag for at antage, at Skadelidte håndterede Skadevolder fagligt ukorrekt eller, at der ikke var tilstrækkelig bemanding på afdelingen den pågældende dag.

Ud fra en samlet vurdering af sagens oplysninger, findes der ikke holdepunkter for at antage, at adciterede ikke havde tilrettelagt og planlagt arbejdet på Plejehjem sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt eller at Plejehjem ikke havde iagttaget sin pligt til at have en sammensætning af fagligt kompetent personale. Der er endvidere ikke holdepunkter for at antage, at der har været udført ulovlig magtanvendelse over for Skadevolder .

Derfor frifindes adciterede for den af adcitanten nedlagte påstand.

Sagsomkostninger

Efter sagens udfald i hovedsagen skal Forsikringsselskab A/S som mandatar for Boet efter Skadevolder , til Sagsøger , i sagsomkostninger betale i alt 84.500 kr., hvoraf 1.500 kr. udgør retsafgift, 65.000 kr. inkl. moms udgør dækning af advokatudgifter og 18.000 kr. udgør dækning af udgifter forbundet med syn og skøn. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang, og at der er foretaget syn og skøn.

Efter sagens udfald i adcitationssagen skal Forsikringsselskab A/S som mandatar for Boet efter Skadevolder , til Kommune , i sagsomkostninger betale i alt 63.000 kr., hvoraf 60.000 kr. inkl. moms udgør dækning af advokatudgifter og 3.000 kr. udgør dækning af udgifter forbundet med syn og skøn. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang, og at der er foretaget syn og skøn.

THI KENDES FOR RET:

Forsikringsselskab A/S som mandatar for Boet efter Skadevolder
 tilpligtes til Sagsøger at betale kr. 269.472,92 med
 tillæg af sædvanlig procesrente af kr. 82.000,00 fra den 1. juli 2021 samt af kr.
 179.994,00 fra den 2. september 2021 til betaling sker (hovedsagen [Nummer]
).

Forsikringsselskab A/S som mandatar for Boet efter Skadevolder
 , skal inden 14 dage til Sagsøger betale sagsom-
 kostninger med 84.500 kr. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

I adcitationssagen (BS [Nummer]) frifindes adciterede, Kommune , for
 den af adcitanten, Forsikringsselskab A/S som mandatar for Boet efter
 Skadevolder , nedlagte påstand.

Adcitanten, Forsikringsselskab A/S som mandatar for Boet efter
 Skadevolder , skal inden 14 dage til adciterede, Kommune
 , betale sagsomkostninger med 63.000 kr. Beløbet forrentes efter rente-
 lovens § 8 a.